

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ἁγιορειτικόν
περιοδικόν

53
54

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Ἐπεύθυνος: Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης
Διανέμεται ὡς εὐλογία ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους
Γίνονται δεκταὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ

Ἐπεύθυνος }
Ἐπιστολαὶ } Μοναχὸς Θεόκλητος Διονυσιάτης, Καρυαὶ - Ἁγ. Ὄρος

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Σωτήριος Λασκαρίδης
Βαλαωρίτου 14, Θεσσαλονίκη, τηλέφ. 536.910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πάσχα Κυρίου Πάσχα	1
Πατριαρχικὸ Μήνυμα	4
Ἡ Προσευχὴ τῆς Γεσθημανῆ	5
Νέα Φιλοκαλικά κείμενα	8
Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ὁ θαυματουργὸς	10
Ἑρμηνεία στὸ «Πάτερ ἡμῶν», τοῦ ἁγ. Μαξίμου	13
Μοναχισμὸς καὶ κόσμος	15
Μηνύματα Ὁρθοδοξίας	16
Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ, Ν. Καβάσιλα	20
Βίος τοῦ Ὁσίου Μωϋσέως τοῦ Οὐγγρου	22
Πασχαλινὴ Ὑμνολογία, Ἁγίου Νικοδήμου	24
Βιβλιοκρισίαι	26
Ἀθωνικὰ Σχόλια καὶ Κρίσεις	29

Ἰθωνικοί Διαλόγοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 53 - 54 ΜΑΡΤΙΟΣ · ΜΑΪΟΣ 1978

“ΠΑΣΧΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ,,

Ο ΑΓΙΟ Πάσχα πέρασε, βέβαια, σαν εορτή, σαν υπομνηματισμὸς λειτουργικὸς καὶ βιωματικὸς, σαν «Δαμπροφόρος ἡμέρα». Ἄλλὰ τὸ

φῶς του τὸ ἄκτιστον ἐξακολουθεῖ νὰ περιλάμπει καὶ νὰ φωταγωγεῖ τὸν νοῦν μας.

Γιατὶ τὸ ἅγιο Πάσχα δὲν διαυγάζει τὴν ὑπαρξή μας μόνον ὅταν εορτάζεται. Πάσχα δὲν τελοῦμε μόνον μιὰ φορὰ τὸ χρόνο σαν «εορτὴ εορτῶν καὶ πανηγυριῶν πανηγύρεων».

Ἐὰν ὁ Χριστὸς εἶναι «μεθ’ ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν», ἄρα Πάσχα τελοῦμεν εἰς ὁλόκληρο τὸν βίον μας.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐρμηνεύων τὸν παραπάνω λόγον τοῦ Χριστοῦ, λέγει· «Ὁ Ἐθαγγελιστὴς δὲν εἶπε «τρίτον ἤδη τοῦτο πρὸς αὐτοὺς ἦλθεν ἐπὶ τῆς Τιβεριαίδος», ἀλλὰ «ἐφανερῶθη», δεικνύων ὅτι εἶναι μαζί τους, ἀλλὰ μὴ βλεπόμενος αἰσθητῶς, ἐπειδὴ ἔδινε τὴν δύναμη στοὺς μαθητὰς νὰ τὸν βλέπουν ὅποτε ἤθελε. Γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ δύναμη τῶν ἀθανάτων σωμάτων. Εἶναι λοιπὸν κοντὰ μας ὁ Χριστὸς, ἀδελφοί, ἔστω καὶ ἂν δὲν φαίνεται. Γι’ αὐτὸ εἶπε καὶ στοὺς Ἀποστόλους κα-

τὰ τὴν Ἀνάληψή του· «Ἴδου ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ἐπομένως πρέπει νὰ αισθανώμεθα δέος πρὸς τὸν Χριστὸν σαν παρόντα κάθε ἡμέρα καὶ νὰ ἐκτελοῦμε τὶς ἐντολές του. Ἄν καὶ δὲν μπορούμε νὰ τὸν βλέπουμε τώρα μὲ τὰ μάτια τοῦ σώματος, ὅμως, ἐὰν ἔχουμε νήψη, μπορούμε νὰ τὸν βλέπουμε συνεχῶς μὲ τὰ μάτια τῆς διανοίας. Καὶ ὄχι μόνον ἀπλῶς νὰ τὸν βλέπουμε, ἀλλὰ καὶ νὰ κερδίζουμε ἔτσι πολλὰ ἀγαθὰ. Γιατὶ αὐτὴ ἡ νοερὰ θεὰ τοῦ Χριστοῦ συνενάγεται τὴν ἀναίρεση κάθε ἁμαρτίας, καταλύει κάθε κακὸ πάθος καὶ μᾶς ἀλλοτριώνει ἀπὸ κάθε τι κακὸ. Ἡ μυστικὴ αὐτὴ θεὰ προξενεῖ κάθε ἀρετὴ, γεννᾷ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀπάθεια καὶ χαρίζει τελικὰ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ τὴν ἀπέραντη βασιλεία. Ἐὰν ἐπιμελούμεθα τῆς ὠραιᾶς αὐτῆς θεάς καὶ βλέπουμε νοερῶς τὸν Χριστὸν σαν παρόντα, τότε μπορεῖ καθένας μας νὰ λείει μαζί μὲ τὸν προφήτην Δαβὶδ· «Ἐὰν παρατάξῃται ἐπ’ ἐμὲ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου· ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ’ ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω» (Ὁμιλία στὸ ἰ’ Ἐωθινό).

Ἡ ζωὴ μας, λοιπὸν, εἶναι μιὰ συνεχιζομένη «εορτὴ εορτῶν», γιατί τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως περνᾷ μέσα ἀπ’ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς ζω-

ἡς μας. Δὲν μπαίνομε μόνο μέσα στο φῶς τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ φῶς τὸ ἄκτιστο εἰσδύει μέσα στὸν ἄνθρωπο ψυχοσωματικά. Γινόμαστε ἕνα μὲ τὸ φῶς.

Δὲν συγγεόμαστε μὲ τὸ φῶς, ἀλλὰ, διατηροῦντες τὴν αἴσθησή τῆς «δεδοξασμένης» ὑποστάσεώς μας, αἰσθανόμαστε τὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ ἁγίου Πνεύματος νὰ «διαδίδωνται» «εἰς πάντας ἀρμούς, εἰς νεφρούς, εἰς καρδίαν» καὶ νὰ μετασκευάζουν καὶ αὐτὲς τὶς βιολογικὲς λειτουργίες μας σὲ κτίση «καινῆ».

Γιατί, ὅπως λέγει πάλιν ὁ μέγας Παλαμᾶς, «ὁ καινὸς ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος, φῶς ὦν καὶ ὄρων διὰ φωτός, κἂν ἑαυτὸν βλέπη, φῶς ὄρα, κἂν πρὸς ἐκεῖνο ὃ ὄρα, φῶς ἐστι καὶ τοῦτο, κἂν τὸ δι' οὗ ἔχη τὸ ὄρα, καὶ ἐκεῖνο φῶς ἐστι καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἔνωσις, ἐν πάντ' ἐκεῖνα εἶναι...» (Πρὸς Ξένην).

* * *

Ὅλες οἱ ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας ὑπομνηματίζουν τὰ γεγονότα, ποὺ ἀποτελοῦν τὶς ξεχωριστές φάσεις τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ καὶ θεοποιητικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τελικὴ φάση εἶναι ἡ Ἀνάσταση, ποὺ ὀλοκληρῶνουν ἡ θεία Ἀνάληψη καὶ ἡ Πεντηκοστή, κατὰ τὴν ὁποία συγκροτεῖται «ὁλος ὁ θεσμὸς τῆς Ἐκκλησίας».

Ἀλλὰ ἡ Ἀνάσταση εἶναι ἡ ἀρχή, τὸ κέντρον καὶ ἡ ἀνακεφαλαιώση ὅλου τοῦ ἔργου τῆς θείας εὐδοκίας. Ἡ Ἀνάσταση εἶναι τὸ μεθόριο μεταξὺ δύο κόσμων, τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου, τοῦ «καινοῦ».

Εἶναι τόσο θεμελιώδους σημασίας ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ζωὴ μας, ὥστε στὸν λειτουργικὸ κύκλο τοῦ χρόνου νὰ τὴν ἑορτάζουμε πενήντα δύο φορές μὲ τὸν πιὸ λαμπρὸ τρόπο, κάθε Κυριακῆ. Ἐκτὸς τοῦ γεγονότος, ὅτι ὅσες φορές κοινωνοῦμε τὸ τεθεωμένο Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀνοῦμε Πάσχα.

Ἡ σημασία τῆς Ἀναστάσεως δὲν ἐξαντλεῖται στὴν ἀρνητικὴ ἀποψη, ποὺ διεικτύπωσεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη, ἄρα ματαία ἡμῶν ἡ πίστις». Δὲν ἐξαντλεῖται ἐπίσης στὸ γεγονός, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς στέκεται ἢ πέφτει μὲ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἢ ὄχι. Χωρὶς τὴν Ἀνάστασιν δὲν μπορούμε νὰ ἐννοήσουμε τίποτε ἀπ' ὅσα ἔλαβαν χώραν κατὰ τὴν Ἐνσάρκωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅσα ἐδίδαξεν ὡς Ἐθαγγέλιον.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐνοποιεῖ ὅλες τὶς ἐπὶ μέρους φάσεις τῆς παρουσίας Του στὴ γῆ καὶ συμπυκνώνει ὅλες τὶς συνέπειες τῆς Ἐνανθρωπήσεως, σὰν τελικὸ σκοπὸ καὶ σὰν θρίαμβο τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν Ἀνάστασιν φανερῶνεται τί εἶναι ὁ Θεὸς καὶ τί ὁ ἄνθρωπος. Μόνον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως μπορούμε νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Προσλαμβάνει ὁ Θεὸς τὴν ἐκπεσμένη καὶ ἐμπαθητὴ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν θεώνει.

Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πλέον «σὰρξ καὶ αἷμα», ἀλλὰ θεὸς κατὰ χάριν, εἶναι «θείας κοινωνὸς φύσεως». Δὲν γίνεται θεὸς κατὰ χάριν μετὰ θάνατον, ἀλλὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ γίνῃ θεὸς ἀπὸ ἐδῶ. Ζεῖ τώρα μέσα στὴν σάρκα, ἀλλὰ συμπεριφέρεται σὰν θεός, ὅπως λέγει ὁ Ἀλεξανδρεὺς Κλήμης.

Ὁ χρόνος τῆς παρουσίας ζωῆς εἰσέρχεται μεταποιημένος μέσα στὴν ἄχρονη αἰωνιότητα, πρὸς τὴν ὁποία κατευθυνόμεθα. Ἡ παρούσα ζωὴ, μὲ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐγίνετο ἕνα κλάσμα χρονικὸ τῆς μελλούσης, ὅπου, τῶν «ἐσόπτρων λυθέντων», θὰ μετέχουμε «ἐκτυπώτερον», δηλ. οὐσιαστικώτερα στὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ ἀπολαμβάνουμε πληρέστερα τὴν χαρισθεῖσα μακαριότητα μέσα στὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος.

* * *

Ἡ μακαριότης εἶναι ἡ ἐν Θεῷ

ζωή, πού ανέτειλεν ἀπὸ τὸν «Ὁλβιον Ἰάφρον» τοῦ Χριστοῦ, σὰν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, φῶς, πού ἀποτελοῦν ὄχι ἀπλῶς θεῖα δωρήματα, ἀλλὰ χορηγίες ἐνυποστάτων θείων ἐνεργειῶν, πού διαπεροῦν δλόκληρη τὴν ψυχὴ, τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα.

Τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τοῦ ἁγίου Πάσχα, ἡ δύναμη καὶ ἡ ὠραιότης, ὡς ἀκτιστες θεῖες ἐνέργειες, μεταβάλλουν καὶ αὐτὰ τὰ μέλη μας σὲ φῶς καὶ ὠραιότητα, σὲ δύναμη καὶ πλοῦτο, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Ν. Θεολόγος.

Ἄλλοιοῦνται οἱ αἰσθήσεις μας πρὸς στὸ θεϊότερο καὶ γινόμεστε δλόκληροι φῶς. Καὶ ὁ νοῦς μας, πού πλέει στὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἓνα φῶς ὁμοιον μὲ τὸ ἰδικόν του. Καὶ τότε γεμίζουμε μὲ εὐδαιμονία καὶ ἀπὸ θεία γλυκύτητα. Τὸ πρόσωπό μας λάμπει, ὅπως τὸ πρόσωπο τοῦ ἡγαπημένου Ἰησοῦ. Καὶ τότε αἰσθανόμαστε τὸν ἑαυτό μας, ὅπως σημειώνει ὁ ἅγιος Συμεὼν, ὠραιότερον ἀπ' ὅλους τοὺς ὠραίους, πλουσιώτερον ἀπ' ὅλους τοὺς πλουσίους καὶ δυνατώτερον ἀπ' ὅλους τοὺς αὐτοκράτορες...

Ἄλλὰ γιὰ νὰ δεχθοῦμε τὸ ἀκτιστο φῶς πού συνεχῶς μᾶς στέλλει ὁ Ἀναστηθεὶς Γλυκύτατος Ἰησοῦς, πρέπει νὰ καθαρίσουμε τὶς καρδιές μας καὶ νὰ τὶς στολίσουμε μὲ ἀρετές. Χωρὶς δεκτικότητα, πῶς τὸ φῶς θὰ εἰσέλθει στὴν ψυχὴ μας; Ἐὰν ἡ ψυχὴ μας δὲν γίνῃ καθαρὸς καθρέπτης, πῶς θὰ λάμπει τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως μέσα μας; Οἱ ἀκάθαρτοι λογισμοὶ καὶ οἱ ἁμαρτωλὲς πράξεις καὶ οἱ ἐνέργειες τοῦ διαβόλου στὴν καρδιά μας εἶναι σκοτάδι. Πῶς τὸ ἅγιο φῶς τοῦ Χριστοῦ θὰ λάμπει «ἐν ταῖς καρ-

δαίαις ἡμῶν»;

Γι' αὐτό, ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, «Ἄς παρακαλέσωμεν, ἀγαπητοί, τὸν ἀναστάντα Χριστὸν νὰ νεκρώσῃ μὲν τοὺς ἐν τῇ καρδίᾳ μας παρακαθημένους ἐμπαθεῖς λογισμοὺς καὶ δαίμονας, νὰ ἀναστηθῇ δὲ αὐτὸς μέσα μας, ὑπερβαίνων ὡς σφραγίδας τοὺς ἐν τῇ ψυχῇ μας εὐρισκομένους ἐμπαθεῖς τύπους καὶ προλήψεις τῆς ἁμαρτίας, ὡς λέγει ὁ θεοφόρος Μάξιμος· «Ὁ Κύριος ἀνίσταται, ὡσεὶ νεκροὺς μὲν ποιῶν τοὺς ὑπὸ δαιμόνων τῇ καρδίᾳ παρακαθημένους ἐμπαθεῖς λογισμοὺς, τοὺς διαμεριζομένους ἐν τοῖς πειρασμοῖς ὡσπερ ἱμάτια τοὺς τρόπους τῆς ἠθικῆς εὐπρεπείας, καὶ ὑπερβαίνων ὡσπερ σφραγίδας τοὺς ἐπικειμένους τῇ ψυχῇ τύπους τῶν κατὰ πρόληψιν ἁμαρτημάτων». (α' ἔκατ. τῶν θεολογικῶν, κεφ. ξγ').

... Ἐὰν οὖν ἡμεῖς θεοφιλῶς καὶ καινῶς πολιτευώμεθα, ἀδελφοί, ὡς ἄνωθεν εἶπομεν, θέλομεν γνωρίσει μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν μας τὴν θαυμαστὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἥτις εἶναι ὁ προηγούμενος σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐποίησε, κατὰ τὸν αὐτὸν θεῖον Μάξιμον, καὶ ἀκολούθως θέλομεν ἀξιωθῆν νὰ ἐορτάζωμεν τὸ Ἅγιον Πάσχα τοῦ Κυρίου ἐν τῇ παρουσίᾳ μὲν ζωῆ μὲ χαρὰν πνευματικὴν καὶ ἀγαλλίασιν τῆς καρδίας μας, ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ, νὰ ἐορτάζωμεν αὐτὸ ἐκτυπώτερόν τε καὶ καθαρώτερον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι. Ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἄμήν».

θ.μ.δ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

Χριστός Ανέστη!

“Όπως όλοι οι από του ‘Αποστόλου ‘Ανδρέου, του πρώτου υπό του Κυρίου ήμῶν ‘Ιησοῦ Χριστοῦ κληθέντος ‘Αποστόλου και κηρύξαντος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν ‘Ανάστασιν και ἰδρῦσαντος τὴν ἁγίαν ταύτην ‘Εκκλησίαν, προκάτοχοι ήμῶν, και ὁμοῦ μετ’ αὐτῶν, ἐν συνεχείᾳ ἀδιακόπῳ ἀπὸ τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ‘Ανάστασιν αἰῶνος, και κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1978, κηρύττομεν ήμεῖς, ὁ ταπεινὸς ἐκείνων ἀποστολικὸς διάδοχος, ἀπὸ τῆς ἰδίας πόλεως και τῆς ἰδίας ἑδρας, τὴν ‘Ανάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

Χριστός Ανέστη!

Καί, λοιπόν, κηρύττομεν ‘Ανάστασιν, διότι ὡς Μεγάλη ‘Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ πάντοτε βιοῦμεν τὴν ‘Ανάστασιν’ και βιοῦμεν τὴν ‘Ανάστασιν, διότι οὐδέποτε ὑπῆρξαμεν ξένοι πρὸς τὴν Σταύρωσιν.

Δι’ ήμᾶς, τὴν Μεγάλην ‘Εκκλησίαν, τὸν κήρυκα τῆς ‘Αναστάσεως, Σταύρωσις και ‘Ανάστασις εἶναι ἀδιαχώριστα.

‘Ακουέτωσαν ταῦτα ἅπαντες ὅσοι τὴν ‘Ανάστασιν θεωροῦν πασχάλιον τρυφήν και μόνον, τὸν δὲ βίον τῆς ‘Εκκλησίας συνεχὲς ἑόρτιον Πάσχα.

“Όχι, ἀδελφοί και τέκνα ἐν Κυρίῳ. ‘Ο βίος τῆς ‘Εκκλησίας εἶναι ὁ βίος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἡ μυστικὴ και εἰς διάστασιν θείας οἰκονομίας θεωρουμένη ζωὴ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ‘Εκκλησίας Του, ποῦ εἶναι τὸ Σῶμα Του. Εἶναι ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ, ποῦ τριήμερος ἀνίσταται και εἶναι και παραμένει ζωὴ.

Λοιπόν, μὴ ταρσασέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. Πιστεύετε εἰς τὸν ‘Αναστάνα Χριστὸν και εἰς τὴν ‘Εκκλησίαν Του. Εἶναι ‘Ανάστασις!

Οἱ σύγχρονοι τοῦ ‘Ιησοῦ, ὅσοι ἐλογίσαντο Αὐτὸν νεκρόν, διεψεύσθησαν.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες βασιλείαν και ἔξουσίαν τοῦ κόσμου τούτου και συνέχειαν Δαυὶδ ἀπεγοητεύθησαν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, τὴν

θείαν σοφίαν και τὴν κένωσιν τοῦ Σωτήρος και ἐξήτησαν νὰ σώσουν τὸν Σωτήρα και ἑαυτοὺς και τὸν κόσμον. ‘Ο δὲ Πιλάτος, ἡ υπερδύναμις τῆς ἐποχῆς τοῦ ‘Ιησοῦ, ἔνιψε τὰς χεῖρας του, ὅπως τὸ πράττει πάντοτε κάθε υπερδύναμις, κατὰ τὰ συμφερόντά της. Καὶ τότε ἀπλῶς ἠρώτησε: «Καὶ τί ἐστὶν ἀλήθεια;» (‘Ιωάνν. 18, 38). «‘Ο δὲ ‘Ιησοῦς ἐσιώπη» (Ματθ. 26, 63).

Καὶ ἡ ‘Εκκλησία Του ἔχει τὰς στιγμὰς τῆς σιωπῆς της. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ υπερβῇ τὸν Κύριόν της. Καὶ εἶναι πολυλάκις ἡ σιωπὴ αὐτῆ ἀπὸ πάσαν κραυγῇ πλεόν εὐγλωττος μαρτυρία τῆς ἀληθείας. Καὶ ἡ ‘Εκκλησία Του ἀπογοητεύει πολλὰκις τὰ κριτήρια τοῦ κόσμου, τῆς ἰσχύος και τῆς λαμπρότητος.

Καί, λοιπόν, και ἡ ‘Εκκλησία Του διαψεύδει τοὺς λογιζομένους αὐτὴν θνήσκουσαν και νεκράν.

“Όθεν και ήμεῖς, κατὰ τὸν πασχάλιον τοῦτον ὄρθρον, ἀπὸ τῆς σιωπῆς και τῆς περιουλλογῆς ἐξερχόμενοι πρὸς τὴν θείαν τῆς ‘Αναστάσεως, ἐν συνεχείᾳ τῶν προκατόχων ήμῶν, ἐμνηνεύομεν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί ἀγαπητοὶ και τέκνα περιπόθητα, τὴν πείραν τῆς Μητρὸς ήμῶν ‘Εκκλησίας, ὅτι αὐτὴ εἶναι μετὰ τοῦ Κυρίου της ‘Ιησοῦ και συνακολουθεῖ Αὐτῷ ἀπὸ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου και τοῦ ‘Όρους τῶν ‘Ελαιῶν και τοῦ Γολγοθᾶ πρὸς τὸν κῆπον ‘Ιωσήφ τοῦ ἀπὸ ‘Αριμαθαίας, ὅτι Χριστῷ συνεσταύρωται και ἡ Χριστῷ συνανίσταται. Ζῆ δὲ οὐκέτι αὐτῆ, ζῆ δὲ ἐν αὐτῇ Χριστός.

Καί, λοιπόν, ἀπὸ τοῦ ζῶντος Χριστοῦ κηρύττομεν πρὸς ὑμᾶς και τὸν κόσμον ὅλον τὴν ‘Ανάστασιν Αὐτοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἐπὶ τῷ ‘Αγίῳ Πάσχα τὸ εὐαγγέλιον ήμῶν ἀπὸ τοῦ συνθρόνου τοῦ ‘Αποστόλου ‘Ανδρέου.

Χριστὸς ‘Ανέστη! Εἰρήνη ὑμῖν!

“Αγιον Πάσχα τοῦ 1958

† ‘Ο Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
πάντων ὑμῶν Δ.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΗΣ ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ*

ΠΡΟΣΕΥΧΗ τοῦ Χριστοῦ στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ εἶναι ἡ πῶδ ὑπέροχη ἀπ' ὄλες τίς προσευχῆς κάρη στὴν ἀποτελεσματικότητα καὶ δύναμὴ τῆς νὰ ἐξιλεώνη τίς ἀμαρτίες τοῦ

κόσμου. Προσφερθεῖσα στὸν Ἄϊδιο Θεὸ καὶ Πατέρα μὲ πνεῦμα θείας ἀγάπης ἐξακολουθεῖ ν' ἀκτινοβολῆ μὲ φῶς πὼδ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θυσηθῆ, προσελκδόντας διαρκῶς ψυχῆς πὼδ διατήρησαν ἀλώθητο τὸ «καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ». Ὁ Χριστὸς ἔχει συμπεριλάβει ὀλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος σ' αὐτὴ τὴν προσευχή, ἀπὸ τὸν πρῶτο Ἀδάμ μέχρι τὸν τελευταῖο ἀνθρώπο, πὼδ πρόκειται νὰ γεννηθῆ. Ἡ ὑπαρκτικὴ ἐμπειρία μῆς τέτοιας ἀγάπης μῆς ὑπερβαίνει, κί' ἔτσι ἡ παρατεινόμενη σημασία τῆς παραμένει ἀπόκρυφη γιὰ μῆς. Αἰώνια νικηφόρα, ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, στὴν ἐπίγεια φάση τῆς συνεπάγεται ὑπέρτατη θλίψη. Κανεὶς ποτὲ δὲν δοκίμασε τέτοια θλίψη, σὰν ἐκεῖνη πὼδ ὑπέμεινε ὁ Χριστὸς. Κατέθηκε στὸν ἄδη, στὴν πῶδ ὀδυνηρῆ ἀπ' ὄλες κόλαση, στὴν κόλαση τῆς ἀγάπης. Πρόκειται γιὰ μῆ σφαῖρα ὑπάρξεως, πὼδ μόνο μὲ πνευματικὴ ἀγάπη μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνιληπτή — τὸ πόσο βαθειὰ μποροῦμε νὰ διειδυσοῦμε στὸ μυστήριο, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέτρο ἀγάπης πὼδ «ἐξ Ὑψους» μῆς ἔχει δοθῆ νὰ γευθοῦμε.

Εἶναι ζωτικῆς σημασίας τὸ νὰ ἔχουμε δοκιμάσει ἔστω καὶ μῆ μόνον φορᾶ, τὸ οὐράνιο πῦρ πὼδ ὁ Χριστὸς ἔφερε μαζί Του· τὸ νὰ γνωρίζουμε μὲ ὀλόκληρο τὸ εἶναι μῆς τί σημαίνει νὰ εἶσαι ἔστω καὶ λίγο ὅμοιος μὲ τὸν Χριστό.

«Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνία ἐκτενέστερον

προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ, ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν». Ὅσοι ἀγνωσοῦν μῆ τέτοια ἀγάπη καὶ ὄσοι δὲν ἐπιθυσοῦν νὰ ξέρουν γι' αὐτήν, ἄς παύσοῦν νὰ ἐκφράζον γνώμες γιὰ τὸν Χριστό. Κανεὶς ἄς μῆ ἀποτολμᾶ μέσα στὴν ἀνοησία του νὰ ὑποτιμᾶ τὴν παρουσία τοῦ Ἀθανάτου Βασιλέως Χριστοῦ ἀνάμεσά μῆς, μῆπως στὸ τέλος πακρῆ ντροπῆ τὸν ἀναγκάσει νὰ κραυγάζῃ «τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις: Πέσατε ἐφ' ἡμῆς καὶ κρύψατε ἡμῆς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου».

Ἄν καὶ τὸ θᾶρος δὲν πέφτει στὴν σωματικὴ δοκιμασία τοῦ σταυρωμένου Χριστοῦ πάνω στὸ Σταυρό, ὁ σωματικὸς πόνος ἐν τούτοις ὀλοκληρῶνει τὸ μαρτύριο ἀπὸ κάθε ἄποψη. Γνωρίζουμε ἀπὸ πείρα, πῶς ἡ ψυχὴ μπορεῖ νὰ πληγωθῆ πὼδ πὼδ φοβερὰ ἀπ' τὸ σῶμα. Κί' ἂν αὐτὸ συμβαῖνῃ στὴν ψυχὴ, στὴν ἐπίγεια κατάστασή τῆς, τί πρέπει νὰ ἰσχύῃ γιὰ τὴν ψυχὴ σὰν πνεῦμα πὼδ πασχίζει νὰ φθάσῃ στὴν αἰωνιότητα;

Γιὰ νὰ βιώσοῦμε ἔστω «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» τὴν πορεία πὼδ ὁ Χριστὸς διάνυσε, γιὰ νὰ μετασχηματίσοῦμε τὸ φυσικὸ μῆς εἶναι σὲ προσευχὴ πὼδ ν' ἀντανακλᾶ, χλωμὰ τούλαχιστον, τὴν προσευχὴ Του στὴ Γεθσημανῆ, τὴν πὼδ τραγικὴ νύχτα στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου, πρέπει ν' ἀποδεχθοῦμε τὴν κακοπάθεια. Οἱ ἀναπξοότητες ἀνοίγουν τὴν καρδιά στὸν πόνο ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία βαθμίδα, σ' αὐτὴ τὴν μεγαλειώδη ἐπιστήμη καθολικῆς ἀγάπης, πραγματώνεται ὅταν φθάνουμε στὸ κατῶφλι τῆς ἄλλης ζωῆς, ὅταν ψυχορραγοῦμε. Πολλοὶ — στὸν καιρὸ μῆς ἰδιαίτερα — εἶναι λιγότερο ἢ περισσότερο ἀναίσθητοι κατὰ τὴν διάρκεια τῶν τελευταίων ὥρων τους καὶ πεθαίνον χωρὶς προσευχὴ. Ἄλλὰ θᾶταν καλύτερα ἂν ὁ Χριστιανὸς μποροῦσε νὰ διανύσῃ αὐτὴ τὴν καμπὴ σὲ κατάσταση προσευχῆς, μὲ ἐπίγνωση ὅτι ἔχει φθάσει στὴν τελικὴ κρίση. Συχνὰ πεθαίνουμε ἀργὰ - ἀργὰ καὶ κάρη σ' αὐτὴ τὴν βαθμιαία ἐμ-

πειρία θανάτου γινόμαστε όλο και περισσότερο ίκανοί να παραδεχθούμε την τραγωδία της ανθρωπίνης ιστορίας και να αντιληφθούμε το μυστήριο της Γεθσημανή καί, ζωσ, και τοῦ Γολγοθᾶ ἀκόμη.

Στὸ πρόσωπο τοῦ πρώτου Ἀδὰμ ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα ὑπέστη μὰ τρομακτικὴ καταστροφή, μιὰ ἀλλοτρίωση ποὺ εἶναι ἡ ρίζα ὄλων τῶν ἀλλοτριώσεων. Τὸ σῶμα πληγώθηκε, ὁ σκελετὸς κομματιάστηκε, ἡ ὕψη — ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ — παραμορφώθηκε. Ἀλλοδιαδεχόμενες γενεές ἔχουν προσθέσει πολλὰ ἄλλα τραύματα καὶ κατάγματα στὶς πληγές τοῦ πρωτόπλαστου. Σύνολο τὸ ἀνθρώπινο σῶμα νοσεῖ. Ὁ Ὅσασιας τὸ περιέγραψε πολὺ καλά: «ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστι ἐν αὐτῷ ὀλοκληρία, ἀλλὰ μῶλωψ καὶ τραῦμα καὶ πληγὴ φλεγμαινούσα· οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπαῖνηαι, οὔτε ἔλαιον, οὔτε καταδέσμοις». Τὸ ἀπαλότερο ἄγγιγμα πονάει τρομερά. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶναι σωματικά ἄρρωστοι, νοιάθουν ὅτι χρειάζεται να τὸς βοηθήσουν οἱ ἄλλοι καὶ παραδίδουν τὸν ἑαυτὸ τους μ' εὐγνώμοσυνη στὰ χέρια τοῦ γιατροῦ· ὅταν ὅμως πρόκειται γιὰ πνευματικὴ δοκιμασία, χολώνονται καὶ ἀποδίδουν τὴν ὀδύνη τους σὲ ἐξωτερικὲς παρεμβάσεις. Ἔτσι καὶ μὲ τὸ Χριστὸ: Αὐτός, ὁ μοναδικὸς ἀληθινὸς θεραπευτὴς μὲ τὸ ἐνδιαφέρον Του γιὰ τὶς κακώσεις τῆς ἁμαρτίας ἐπάνω μας, προξένησε ὀξύτατο πόνον σὲ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν ὑπάρχει τίποτε πῶδο φοθερὸ ἀπὸ τὸν Χριστὸ - Ἀλήθεια. Σύνολος ὁ κόσμος Τὸν φοβᾶται. Δὲν εἶναι ἀναντίρρητο, πῶς ἂν ἀποδεχόμασταν πράγματι τὴν Ἀπόλυτη Ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν ἔμφυτο πόθο μας γιὰ ἀλήθεια, δὲν θὰ μπορούσαμε ν' ἀρνηθούμε νὰ Τὸν ἀκολουθήσουμε; Ἀλλ' ἔνα ἰδιότυπο ζωῶδες ἔστικτο τῆς σάρκας, ἀμέσως μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τὸ νὰ Τὸν ἀκολουθήσουμε, ἀπαιτεῖ τὴν ἐτοιμότητα νὰ σταυρωθούμε γιὰ τὴν ἀγάπη Του. Ποῦ καὶ πῶς θὰ βροῦμε τὸ σθένος γιὰ τέτοιο ἡρώσιμῳ;

Τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποδοθῆ μὲ ἀνθρώπινα μέσα. Ὅπως καὶ νὰ εἶχαν τὰ πράγματα, κανεὶς δὲν θὰ τὸ καταλάβαινε. Καθὼς τὰ παιδιὰ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὶς θυσιές ποὺ οἱ γονεῖς καὶ δάσκαλοί τους κάνουν γιὰ νὰ τὰ μεγαλώσουν καὶ νὰ τοὺς μεταδώσουν τὴν σκληρὰ κερδισμένη πείρα μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς, ἔτσι καὶ οἱ ἄνθρωποι γενικὰ δὲν κατάλαβαν τὸν Χριστὸ — ἀκόμα καὶ οἱ σπάνιες ἐξαιρέσεις μόνον μερικῶς

καταλαβαίνουν. Ἔτσι ὁ Λόγος τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἀπαιτεῖ ριζικὴ ἀλλαγὴ συνόλης τῆς ζωῆς μας, ἦλθε σὰν ὀδύνηρὸ πλῆγμα. Ὅσο ὁ Χριστὸς ἔβλεπε τὴν ἀθλιότητά μας, ὑπέφερε περισσότερο ἀπ' τὸν καθένα μας. Καὶ σήκωνε αὐτὸ τὸ σταυρὸ ὄλα τὰ χρόνια τῆς θητείας Του στὸν κόσμον. Ὁ Γολγοθᾶς ἦταν ἡ τελευταία πράξη μόνον, τὸ ἀποκορύφωμα — ὑπομετρικά καὶ οὐσιαστικά — ποὺ συνένωνε ὄλες τὶς δυνατότητες τοῦ «πάσχειν»: τὴν ψυχικὴ ταλαιπωρία γιὰ τὸν ἀπρωτικό θάνατο, τὸ ἄγριο καὶ ἐκδικητικὸ γέλιο ἐκείνων, στοὺς ὁποίους εἶχε «φταίξει», τὸν σωματικὸ πόνον τῆς σταυρώσεως, τὴν θλίψη τοῦ Πνεύματός Του, ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀποποιηθῆ τὸ εὐαγγέλιον τῆς Πατρικῆς ἀγάπης. Ἦταν καταδικασμένος ἀπ' ὄλες τὶς πλευρές: ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, ἐξ αἰτίας τοῦ ζήλου τῆς γιὰ νομιμότητα καὶ τάξη· ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὴν θεμελιωμένην στὸ Μωσαϊκὸ Νόμον ποὺ διατηρήθηκε ἀπὸ τότε ποὺ δόθηκε στὸ Σινᾶ· ἀπὸ τὸν ὄκλον ποὺ εἶχε ἀπολαύσει τόσα πολλὰ ἀπ' τὰ χέρια Του. Οἱ μαθητὲς διασκορπίσθηκαν. Ὁ Χριστὸς ἀφῆθηκε μόνος, ἔνοχος καὶ ἔτοιμος νὰ κατέλθῃ σὲ κείνους ποὺ κατοικοῦσαν στὸ σκότος τοῦ ἄδη.

Ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ θαῦμα, πέρα ἀπὸ κάθε κατανόηση. Εἶναι ἡ ὑπερέλεια ἀποκάλυψη τοῦ Εἶναι, ἐπίσης ἡ ὑπερέλεια φανέρωση τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλοι μας θὰ βρεθούμε κάποτε στὸ ἄρατο σύνορον μεταξὺ χρόνου καὶ αἰωνιότητος. Φθάνοντας σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ ὀριακὴ γραμμὴ, θὰ πρέπει νὰ προσδιορίσουμε τὸ μέλλον μας στὸν κόσμον, ποὺ ἐκτείνεται μπροστά μας καὶ ν' ἀποφασίσουμε ἢ τὸ νὰ εἴμεθα μὲ τὸν Χριστὸ, καθ' ὁμοίωσιν Του, ἢ τὸ νὰ ἀπομακρυνθούμε ἀπὸ Αὐτόν. Ὅταν ἡ ἐκλογή αὐτὴ πραγματοποιηθῆ — τῆς ταυτότητός μας μὲ τὸν Χριστὸ ἢ τῆς ἀρνήσεώς Του — μὲ μόνη τὴν ἐλεύθερη θέλησίν μας, θὰ ἰσχύει γιὰ ὀλόκληρη τὴν αἰωνιότητα καὶ ὁ χρόνος δὲν θὰ λειποργῆ πλέον.

Μέχρις ἐκείνη τὴ στιγμή τῆς ἀποφάσεως, πάντως, ἐν ὅσῳ εἴμεθα ἀκόμη σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, σικνὰ θὰ κυμαινόμεθα ὡς πρὸς τὸν αὐτοπροσδιορισμὸν μας, διερωτώμενοι κατὰ πόσον θὰ πρέπη νὰ ἐκπληρώνουμε τὶς ἐντολές Του ἢ νὰ ὑποκύπτουμε στὰ πάθη μας. Βαθμαῖα, καθὼς θ' ἀγωνιζόμεσθε, τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ θὰ μᾶς ἀποκαλυφθῆ ἂν ἀφιερῶσουμε ὀλοκληρωτικὰ τὸν ἑαυτὸν μας στὴν ὑπακοὴ τῶν προσταγμάτων Του. Ἦ στιγμή θὰ ἔλθῃ, ὅταν ἡ

καρδιά και ὁ νοῦς θὰ εἶναι τόσο θυθισμένα στη θεά τῆς ἀπειρης ἀγιότητας και ταπεινώσεως τοῦ Θεοῦ - Χριστοῦ, ὥστε ὀλόκληρο τὸ εἶναι μας νὰ ὑψωθῆ σὲ μιὰ ἔξαρση ἀγάπης γιὰ τὸν Θεό. Καταπονημένοι ἀπὸ τὴν ἀηδία τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐξ αἰτίας τοῦ κακοῦ ποῦ ὑπάρχει μέσα μας, πεινᾶμε και διψᾶμε νὰ γίνουμε σὰν τὸν Θεό μέσα στὴν ἀγία ταπείνωση και σ' αὐτὸν τὸν πόθο ἔγκειται τὸ σπέρμα τῆς ἀγιότητας. Ἀκατάπαυστα αὐξανόμενη ἀγάπη γιὰ τὸν Χριστό, φυσιολογικὰ ὀδηγεῖ σὲ ἐμπειρίες ποῦ μᾶς ἐξομοιώνουν μὲ Αὐτόν. Κι' ἔνα ἀσύλληπτο πανόραμα θὰ ξεδιπλώνεται μπροστὰ στὰ μάτια μας. Οἱ λῦπες τοῦ κόσμου θὰ μᾶς συνθλίβουν πολὺ ἄσχημα και θὰ ξεχνᾶμε τὸ σῶμα και τὸ πνεῦμα μας, σὲ σημεῖο ὥστε νὰ ἀναβιώνῃ ὅσο μπορεί ἡ προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ στὴ Γεθσημανῆ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, ποῦ γιὰ χάρη τῆς «ὑπεροχῆς» τῆς, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θεωροῦσε ὅλα τὰ ἄλλα σκύβαλα. Γιὰ νὰ κερδήσῃ τὸν Χριστό και νὰ «καταντήσῃ εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν», ἦταν ἔτοιμος ν' ἀπαρνηθῆ κάθε ἄλλο κέρδος. Ὁ Ἀπ. Παῦλος μιλοῦσε ἔτσι, ὄχι ἐπειδὴ «ἤδη ἔλαβεν» ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέδιωσε «τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος κατὰ σκοπόν... τὸ θραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἄν λοιπὸν ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος δὲν εἶχε «ἤδη λάβει», οὔτε ἐμεῖς ἐπιτρέπεται νὰ ξεθαρρεύουμε και νὰ τοποθετοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τὸ Χριστό. Πρέπει νὰ ὑπάρχη μιὰ ὄριση ἀναφορὰ πάντως. Εἶναι στοιχειῶδες γιὰ ὅλους μας, τὸ νὰ εἴμαστε φορεῖς τουλάχιστον μιᾶς κλασματικῆς ὁμοιότητος, ἂν θέλουμε νὰ ὀνομάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας Χριστιανούς. Ἄλλ' ὁ ἀπ. Παῦλος πάσιζει γιὰ μιὰ τελειότερη ὁμοίωση και ἰκέτευε τοὺς Κορινθίους νὰ τὸν μιμοῦνται (Α' Κορ. 4, 16). Ἐπομένως πρέπει νὰ ἀποδιώχνουμε τὸ φόβο και τὴ δειλία και ἐν πνεύματι ν' ἀκολουθοῦμε τὸ Χριστό, ὥστε νὰ κληρονομήσουμε ζωὴ αἰώνια μέσα στὴν ἀληθινὴ γνώση τοῦ Οὐράνιου Πατέρα και τοῦ Χριστοῦ, τὸν Ὅσιον, Ἐκεῖνος ἀπέστειλε στὸν κόσμο.

Μπορεῖ νὰ λεχθῆ μὲ κάποια βάση, ὅτι σχεδὸν πουθενὰ δὲν κηρύττεται γνήσιος Χριστιανισμός. Ὁ Χριστιανισμός τόσο πολὺ ὑπερβαίνει τὴν καταληπτικὴ ἰκανότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε κάθε προσεχόμενη καρδιά δὲν ἀποτολμα νὰ κηρύξῃ τὸν Εὐαγγελικὸ λόγο. Οἱ ἄν-

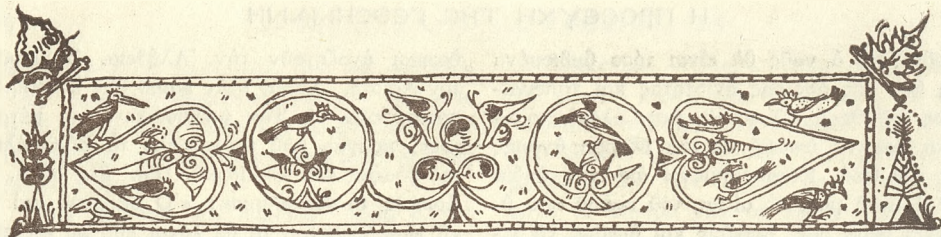
θρωποι ἀναζητοῦν τὴν Ἀλήθεια. Ἀγαποῦν τὸν Χριστό. Ἀλλά, στὸν καιρὸ μας ἰδιαίτερα, προσπαθοῦν νὰ τὸν ὑποβιάσουν στὰ μέτρα τους, πρᾶγμα ποῦ ἰσοπεδώνει τὸ Εὐαγγέλιο στὸ ἔδαφος τοῦ ἠθικισμοῦ. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ Χριστὸς τὸ ξεκαθάρισε: «Ὁ οὐρανὸς και ἡ γῆ παρελευσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι». Τὸ νὰ φθάσῃ στὴν ἐμπειρία τῆς Ἀλήθειας, ἀπαιτεῖ πολὺ περισσότερο μόχθο, ἀπ' ὅσο τὸ νὰ μορφωθῆς πρακτικὰ ἢ ἐπιστημονικὰ. Οὔτε τὸ διάβασμα σεβαστοῦ ἀριθμοῦ βιβλίων, οὔτε βαθεῖα γνώση τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὔτε ἡ σπουδὴ διαφόρων θεολογικῶν μεθόδων μπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὸ ποθούμενο, ἂν δὲν προσκολληθοῦμε μόνιμα και ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο στὶς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ.

Μόλως ὤρηθη στὸν ἄνθρωπο ἡ παραμικρὴ μετοχὴ στὴν προσευχὴ τῆς Γεθσημανῆ, ἀμέσως ξεπερνᾶ τὰ ὅρια τῆς ἀτομικότητάς του και εἰσέρχεται σὲ μιὰ νέα μορφὴ ὑπάρξεως — στὸ προσωπικῶς εἶναι καθ' ὁμοίωσιν Χριστοῦ. Μὲ τὸ νὰ γινόμεστε κοινωνοὶ στὰ πάθη τῆς Θεϊκῆς Του ἀγάπης, μποροῦμε ἐξ ἴσου ἐν πνεύματι νὰ λαμβάνουμε κάποια πείρα τοῦ θανάτου Του και τῆς δυνάμεως τῆς ἀναστάσεώς Του. «Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοίωματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (μὲ θερμὴν προσευχὴ ὑπὲρ τοῦ κοῦρου και καταλυτικῆ ἐπιθυμία γιὰ τὴν σωτηρία ὅλων) οὕτω και τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα».

Ὅταν ἐξ Ὑψους θὰ μᾶς χαρισθῆ νὰ εἰσέλθουμε σ' αὐτὴ τὴν καινούργια σφαῖρα τοῦ εἶναι, θὰ φθάσουμε στὰ «τέλη τῶν αἰώνων» και θὰ περιλαμφθοῦμε ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Θείας Ἀιδιότητος. Καὶ κάθε ἄνθρωπος, στὸν ὅποιον ἔχει ἀπονεμίει ὁ Θεὸς τὸ σπάνιο και φοβερὸ προνόμιο νὰ δοκιμάζῃ σὲ ἐλάχιστο βαθμὸ τὸ μαρτύριο τῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, θὰ κυριεωθῆ ἀργὰ και ἐπώδυνα ἀπὸ τὴν ἀδιάσειστη πληροφορία τῆς ἀναστάσεως τῆς ψυχῆς του και τὴν αἴσθησι τῆς ἀναμφίβολης και ἀναπόδραστης νίκης τοῦ Χριστοῦ. Θὰ νοιώσῃ «ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει». Καὶ τὸ πνεῦμα του θὰ ψιθυρίσῃ ἐντὸς του: «Ὁ Κύριός μου και ὁ Θεός μου...». Νῦν, Χριστέ, κατὰ τὴν δωρεάν τῆς ἀγάπης Σου, τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν, «κάγῃ μεταθέβηκα ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν...». Νῦν, εἰμὶ Ὡν.

μετάφρ. μ.κ.

ΝΕΑ ΦΙΛΟΚΑΛΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(ΠΕΡΙ ΗΣΥΧΙΑΣ)

ταγωγηθοῦμε με ἀγαθῆς πράξεις.

Διον. Ἀρεοπ., Migne PG 3 στ. 1085

Πρέπει νὰ προσπαθοῦμε γιὰ νὰ ἔχουμε τὸν νοῦν σὲ ἡσυχία. Ὅπως ὅταν τὰ μάτια περιφέρονται συνεχῶς, πότε μὲν στὰ πλάγια κινούμενα, πότε δὲ πρὸς τὰ ἑπάνω καὶ κάτω διαρκῶς στρεφόμενα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοῦν τὸ ἀντικείμενο καθαρὰ, ἀλλὰ πρέπει νὰ στερεώσῃ κανεὶς τὸ βλέμμα ἐπάνω στὸ βλέπόμενον, ἂν θέλει νὰ τὸ δεῖ με καθαρότητα, ἔτσι καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀτενίσῃ τὴν ἀλήθεια με ζωρότητα, ἂν ἔλκεται ἀπὸ πολλὰς ἐγκόσμιες φροντίδες...

Ἄλλὰ ἀναχώρησι ἀπὸ τὸν κόσμον δὲν σημαίνει νὰ ἐξέλθῃ κανεὶς σωματικὰ ἀπ' αὐτόν, ἀλλὰ νὰ διακόψῃ τὴν συμπάθεια ποῦ ἔχει ἡ ψυχὴ στὸ σῶμα, ὥστε νὰ γίνῃ ἀπολλῆς, αἰοκοκ, ἀνίδιος, χωρὶς φίλον, ἀκτῆμονας, φτωχός, ἀπράγμονας, χωρὶς συναλλαγές, ἀμαθῆς τῶν ἀνθρώπων διδασμάτων· νὰ εἶναι παρασκευασμένος νὰ ὑποδεχθῇ τὴν καρδίαν τοῦ ἔντονα τὰ ἴχνη τῆς θείας διδασκαλίας ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ. Προετοιμασία τῆς καρδίας, σημαίνει τὴν ἀπομάθησιν τῶν ὄσων τὴν ἐδούλωσαν με τὶς ἀμαρτωλὰς συνήθειες. Ἄλλωστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γράψῃ κανεὶς ἐπάνω στὸ κερὶ, ἐὰν προηγουμένως δὲν τὸ λειάνῃ ἀπὸ τὰ προηγούμενα σχήματα. Οὔτε ἐπίσης εἶναι δυνατόν νὰ γραφοῦν τὴν ψυχὴ τὴν θεῖαν δόγματα, ἂν προηγουμένως δὲν καθαρισθοῦν ἀπ' αὐτῆν, ὅσες πλανεμένες διδασκαλίες εἶχαν καλλῆσει με τὴν συνήθεια.

Ἄλλὰ γιὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ προσπάθεια, πολὺ ὠφέλεια προκαλεῖ ἡ ἐρημία, ποῦ κατευνάζει τὰ πάθη καὶ ἔτσι ἐπιτρέπει στὸν ἔμφυτο λόγο νὰ τὰ ἐκριζώσει ἀπὸ τὴν ψυχὴ. Ὅπως τὰ θηρία, ὅταν εἶναι κάπως παγωμένα νικῶνται εὐκολώτερα, ἔτσι καὶ οἱ ἐπαθυμίες, οἱ ὀργές, οἱ φόβοι καὶ οἱ λύπες, αὐτὰ τὰ δηλητηριώδη κακὰ τῆς ψυχῆς, ὅταν κατευνασθοῦν μέσα τὴν ἡσυχίαν καὶ δὲν ἐξαγριώνονται με τοὺς συνεχεῖς ἐρεθισμούς, με τὴν δύναμιν τοῦ λόγου νικῶνται πὸ εὐκόλα.

Ἄς εἶναι λοιπὸν ὁ τόπος τέτοιος, ὅπως εἶναι καὶ ὁ δικός μου (δηλ. ὁ ποταμὸς Ἰρις, ποῦ ἦσκειτο ὁ Μ. Βασίλειος), ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, ὥστε νὰ μὴ διακόπτεται ἡ συνέχεια τῆς ἀσκήσεως ἀπὸ κανένα ἀνθρώπο. Στὴν εὐσεβῆ ἀσκήσιν ἡ ψυχὴ τρέφεται με θεῖα διανοήματα. Ποῖδ εἶναι λοιπὸν πὸ μακάριο ἀπὸ τὸ νὰ μιμῆται κανεὶς τὴν γῆ τοῦ ἀγγελικοῦ χοροῦ; Μόλις ἀρξίσει ἡ αὐγὴ νὰ τρέχει με πόθον κανεὶς στὶς προσευχὰς καὶ με ὕμνους καὶ ὠδὲς νὰ δοξάζει τὸν δημιουργό; Ὑστερα ὅταν ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος, νὰ ἐπιδίδεται στὰ σωματικὰ ἔργα, ἐνῶ ἀδιαλείπτως θὰ ἐνεργεῖ τὴν «εὐχήν» καὶ με τοὺς ὕμνους θὰ νοστιμίζει, σὰν τὸ ἄλατι, τὶς ἐργασίας του; Γιατὶ τὴν εὐφροσύνην καὶ ἄλυπην κατάστασιν τῆς ψυχῆς ἐξασφαλίζει ἡ παρηγορία ἀπὸ τοὺς ὕμνους.

Ἡ ἡσυχία λοιπὸν εἶναι ἀρχὴ καθάρσεως τῆς ψυχῆς, ποῦ οὔτε ἡ γλῶσσα λέει ματαιολογίας, οὔτε τὰ μάτια βλέπουν με περιέργεια ὠραία πρόσωπα καὶ καλλίγραμμα σώματα, οὔτε τὰ αὐτιά ἀκούουν μελωδίας συνθεμένες γιὰ νὰ προκαλοῦν ἡδονήν, ποῦ ἀφαιρεῖ τὴν σφροσύνην τῆς ψυχῆς, οὔτε εὐτράπελα λόγια ἀνθρώπων γελοιοποιῶν, αὐτὰ ποῦ κυρίως παρῶν τὴν ψυχὴν.

Ὁ νοῦς ποῦ δὲν σκορπίζεται πρὸς τὰ ἔξω, οὔτε διακύνεται πρὸς τὸν κόσμον διὰ μέσου τῶν αἰσθήσεων τοῦ σώματος, πρῶτα μὲν γυρίζει στὸν ἑαυτὸν τοῦ· διὰ τοῦ ἑαυτοῦ του

ἀνεβαίνει σὲ νοήματα περὶ Θεοῦ· καὶ μέσα στὸ κάλλος τῶν νοημάτων ὄλος φωτιζόμενος, λημονάει καὶ αὐτὴν τὴν φύση. Γιατὶ (σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση) οὔτε γιὰ τροφὴ φροντίζει, οὔτε ἡ ψυχὴ ἔλκεται πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ μέριμνες γιὰ ἐνδύματα, ἀλλὰ εὐρισκόμενος ἐλεύθερος ἀπὸ γήινες φροντίδες, ἔχει στρέψει ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον του στὴν ἀπόκτηση τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Δηλαδή πῶς θὰ ἀποκιτῆσει τὴν σωφροσύνη καὶ τὴν ἀνδρεία, τὴν δικαιοσύνη καὶ τὴν φρόνηση καὶ τὶς λοιπὲς ἀρετές, ὅσες ὑποδιαροῦνται στὶς γενικὲς αὐτές, ποῦ πρέπει ὁ χριστιανὸς νὰ ἐκτελεῖ στὸν βίον του.

Μ. Βασιλείου, Γρηγορίω. Μίγνε, PG 32, 224 - 228

... Ἀλλὰ τὴν ποικιλία τῶν λουλουδιῶν ἢ τῶν ὀδικῶν πουλιῶν, ἃς τὰ θαυμάζουν ἄλλοι: ἐγὼ δὲν ἔχω χρόνον νὰ ἀφήνω τὸν νοῦ μου σ' αὐτά. Ἐκεῖνο τὸ ἐξαιρετικὸ ποῦ ἔχουμε στὸν τόπο αὐτὸ εἶναι, ὅτι ἐνῶ ἀποδεικνύεται κατάλληλο γιὰ ὅποιοδήποτε καρποφορία, λόγῳ τῆς θέσεώς του, σὲ μίνα εἶναι γλυκύτερον ἀπ' ὅλους τοὺς καρποὺς ἡ ἡσυχία, ποῦ τρέφει ὁ τόπος. Γιατὶ ὄχι μόνον εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοὺς θορύβους τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ διότι οὔτε περαστικὸς δὲν πλησιάζει ἐδῶ, πλὴν τῶν κυνηγῶν.

Μ. Βασιλείου, Γρηγορίω ἑταίρω Μίγνε, PG 32, 227

Φεύγει ἀπὸ τὸν κόσμο μαζὶ μου γιὰ τὸν Πόντο (ὁ Μ. Βασίλειος), καὶ διευθύνει τὰ ἐκεῖ ἀσκητήρια. Αὐτὸς ὅμως κάμνει κάτι ἀξιοσημειώμενο καὶ προτιμᾷ τὴν ἔρημον σὰν τὸν προφήτην Ἠλίαν καὶ τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην, τοὺς ἀληθινοὺς φιλοσόφους. Γιατὶ τὴν ἔρημον ἐθεώρησε γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του περισσότερο ὠφέλιμη, παρὰ νὰ σκεφθεῖ γιὰ τὰ παρόντα, ὡς ἀνάξια τῆς φιλοσοφίας του καὶ νὰ διαφθεῖρει μέσα στὴν ζάλη τοῦ κόσμου τὴν διακυβέρνηση τῶν λογισμῶν του στὴν γαλήνη τῆς ἡσυχίας.

Γρηγ. Θεολ. Ἐπιτάφιος, Μίγνε, PG 36, 536

Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἡσυχάζει κανεὶς καὶ νὰ ἐπιναφέρει τὸν νοῦ ἀπὸ τὸν σκορπισμὸ στὰ διάφορα πράγματα, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν Θεὸν μὲ διαύγεια.

Ἡ μακρὰ ἀπὸ μέριμνες ἡσυχία, εἶναι ποὺ πολυτιμὴ ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς δραστηριότητες.

Γρηγ. Θεολ. Μίγνε, PG 95, 1245

Ἡ ἡσυχία εἶναι ὠφέλιμη, γιατί ἐκεῖνο ποῦ βλάπτει δὲν βλέπεται, κι' ἐκεῖνο ποῦ δὲν βλέπεται δὲν διαβαίνει στὴν διάνοια. Ἐκεῖνο δὲ ποῦ δὲν ὑπάρχει στὴν διάνοια δὲν κινεῖ τὴν φαντασία διὰ τῆς μνήμης· καὶ ἐκεῖνο ποῦ δὲν κινεῖ τὴν μνήμη, δὲν ἐρεθίζει τὸ πάθος· ἀφοῦ τὸ πάθος δὲν κινεῖται, ἡ ψυχὴ ἔχει βαθεῖα γαλήνη καὶ εἰρήνη. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μωϋσῆς ὁ σοφώτατος, ἂν καὶ εἶχε τὴν ἐπιμέλεια καὶ τὴν φροντίδα τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἔστηνε τὴν σκηνὴ τοῦ ἔξω ἀπὸ τὰ πλήθη σὲ ἀπομακρυσμένους τόπους, γιὰ ν' ἀποφύγει, ὅσο ἦταν δυνατὸ, τὶς ἐνοχλήσεις καὶ γιὰ νὰ ἔχει ἡσυχους τοὺς λογισμοὺς, ὥστε νὰ σκέπτεται μὲ γνώση ὅσα εἶναι χρήσιμα στὴν ψυχὴ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὴν σκηνὴ του, ἀποφεύγων ἔτσι τὴν βλάβη ἀπὸ τὴν μὴ ἀπαραίτητη θέα τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἠλίας καὶ ὁ Ἐλισσαῖος, ἄφησαν τὴν Ἰουδαία καὶ κατοίκησαν στὸ ὄρος Κάρμηλος. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἐπίσης, ἐγκατέλειψε τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ζοῦσε στὴν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ὁ Ἱερεμίας, παρ' ὅτι ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ εὐρίσκειται μεταξὺ τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ προφητεῦει, ὅμως μὴ ὑποφέρων τὶς παρανομίες του, ἔλεγε κλαίοντας: «Ποιὸς θὰ μοῦ δώσει ἕνα μακρυνὸ τόπο στὴν ἔρημο, γιὰ νὰ φύγω καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὸν λαὸν αὐτὸν;». Προτιμοῦσε νὰ συγκατοικεῖ μὲ τὰ θηρία, ποῦ δὲν βλάπτουν τὴν ψυχὴ, παρὰ μὲ τοὺς συνανθρώπους καὶ νὰ βλάπτεται ψυχικῶς ἀπ' αὐτούς.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα, εἶναι τὸ ὅτι ὁ Κύριος, παρ' ὅτι ἦταν ἀνώτερος ἀπὸ κάθε βλάβη, ἔφευγε ἀπὸ τὰ πλήθη, μόλις τοῦ ἐδίδοτο ἡ εὐκαιρία καὶ ἔμενε στὶς ἐρήμους. Μὲ αὐτὸ ἤθελε νὰ δεῖξει σὲ ἐκείνους ποῦ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ διακρίνουν, πόσο χρήσιμη εἶναι ἡ ἡσυχία, ἀλλὰ καὶ νὰ βεβαιώσει μὲ κάθε τρόπο, ὅτι αὐτοὶ ποῦ προτιμοῦν τὸν μοναστικὸ καὶ ἀναχωρητικὸ βίον, καταστέλλοντες τὰ πάθη διὰ τῆς ἡσυχίας, ὑπερέχουν ἐκείνων ποῦ ἐκλέγουν τὸν γάμον καὶ ζοῦν μέσα στὸν κόσμον, ἔστω καὶ ἂν διακρίνονται γιὰ τὴν σεμνότητα τοῦ βίου των.

Νεῖλου Ἀσκητοῦ. Μίγνε, PG 79, 1073-1076

Ἐκεῖνος ποῦ ἀναστρέφεται μέσα στοὺς κοσμικοὺς θορύβους καὶ θέλει νὰ γνωρίσει

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Ο ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ*

ΑΡΕΜΕΙΝΕ στην «Νέα Μονή» μία τριετία ως δόκιμος και την 7 Νοεμβρίου του 1876 κουρεύτηκε μοναχός με το όνομα Λάζαρος, ένσωματωθείς στην ά-

δελφότητα του μοναστηριού και ύπηρετήσας ως γραμματεύς.

Ή αποδίδουμε ξεχωριστή σημασία στο διάστημα της άσκητικής ζωής του αγίου μοναχού μέσα στο Μοναστήρι. Γιατί εκεί έλεύθερος από τις άφευκτες διασπαστικές μέριμνες του κόσμου, με συγκεντρωμένες τις δυνάμεις της ψυχής, «ένώπιος έννώπιω», θά μπορούσε με τις άσκητικές άγωγές, τις άδιάλειπτες ψαλμωδίες και δοξολογίες και τις θερμές προσευχές να ένώνεται διαρκέστερα με τον Θεόν. Πράγματι, ή ψυχή του όσιωτάτου Λαζάρου, άγευστη από τις ήδονές του κόσμου, καθαρή από άνθρώπινες έμπάθειες, με σωφρονισμένο τó έπιθυμητικό, με άγάπη διαποτισμένο τó θυμικό και με ταπεινώση, πραότητα και πνευματικές θεωρίες τó λογιστικό, έτσι ώστε όλος ό δυναμισμός της ψυχής του, ένσποιημένος και σε «συνέλιξη» άρμονική, να πραγματοποιή την υπέρλογη ένωση με τις άκτιστες ένέργειες του Θεού.

Τά τρία χρόνια του έκουσίου έγκλεισμού του ήσαν άσφαλώς τά γονιμότερα σε πνευματικές έμπειρίες και τó μέτρο της πνευματικής του δυνάμεως. Χωρίς την συνείδηση της ίκανότητας, να άντιμετωπίζη τούς πειρασμούς του κόσμου νικηφόρα, θά ήταν για την πνευματική εύαισθησία του τριακονταετούς όσιου μοναχού άπαράδεκτη κάθε σκέψη για συνέλιξη τών σπουδών με την εύ-

γενή φιλοδοξία να διακονήση στη συνέχεια τούς άδελφούς του μέσα στις περιπέτειες και τούς κινδύνους του κόσμου.

Δέν θά ήταν ύπερβολή να λεχθή, ότι όλη ή έκ καταβολής, άγωγής και παιδείας, μαζί με την θεία χάρη, προσωπική δομή του νεαρού μοναχού, τόν ένεφανίζεν ως «παιδαριουργέροντα» με «νούν ήγεμόνα κατά παθών όλεθρίων». Γιατί ή όλη ζωή του τεκμηριώνει, ότι ήτο «νουνεχής», έκλεκτόν σκευός του αγίου Πνεύματος, νους δεκτικός τών ένεργειών της θείας σοφίας έτσι, ώστε και έξω του μοναστηρίου εύρισκόμενος να αισθάνεται την ίδια άνεση και έλευθερία.

Για τούς λόγους λοιπόν αυτούς μετά τó άγγελικό σχήμα του μοναχού, έδέχθη να χειροτονηθή σε ιεροδιάκονο με την άπώτερη πρόθεση να συνεχίση τις σπουδές του, πρᾶγμα πού για μοναχό, πού δέν θά είχε τó ύψος της άρετής του, είναι άνορθόδοξο και πολυ έπικίνδυνο. Έτσι στις 15 Ίανουαρίου του 1877 έλαβε την χάρη του πρώτου βαθμού της ίερωσύνης, από τόν τότε Μητροπολίτη Χίου Γρηγόριον και από Λάζαρος μετωνομάσθη σε Νεκτάριον.

Στό πρόσωπο του Χιώτη πλουσίου Ίωάννη Χωρέμη, εύρεν, ό ιεροδιάκονος Νεκτάριος, τόν άνθρωπο πού θά του συμπαρασταθή στα έξοδά του για να τελειώση τις σπουδές του στο γυμνάσιον. Προκειμένου όμως να συνεχίση στην θεολογία, του συνέστησαν να προσφύγει στο Πατριαρχείον Άλεξανδρείας. Πράγματι, αφού εξέθεσε στον τότε Πατριάρχη γηραιό Σωφρόνιον την έπιθυμία του, εύρε κατανόηση και έκτίμηση για τó ήθος του. Τό Πατριαρχείο ανέλαβε τις δαπάνες τών σπουδών του υπό τόν όρον ότι θά ύπηρετούσε μετά τó πτυχίον του στο κλίμα του Πατριαρχείου.

Ὁ ἱεροδιάκονος Νεκτάριος ἐπέστρεψε στήν Ἀθήνα καί ἐνεγράφη στήν ἐκεῖ Θεολογική Σχολή τὸ 1882, ἀπ' ὅπου ἀπεφοίτησε μετὰ τριετία, ὡς προλύτης τῆς Θεολογίας, συντηρούμενος καί ἀπὸ μίαν ὑποτροφία πού ἔλαβε.

Βέβαια ἂν κανεὶς ἤθελε νὰ ἐξετάσῃ τὴ προσέφερε στήν πνευματική, μορφωτική καί ἐπιστημονική συγκρότησή του τὸ γυμνάσιο καί τὸ πανεπιστήμιο — καί αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον — θὰ ἔλεγαμεν, ὅτι τὸ μὲν γυμνάσιο τοῦ καλλιέργησε τὸν νοῦν καί τοῦ ἔδωσε τὴν δυνατότητα νὰ ἀνέβῃ σὲ ὑψηλότερα μορφωτικὰ καί ἐπιστημονικὰ ἐπίπεδα γνώσεως καί σοφίας, τὸ δὲ πανεπιστήμιον, ὡς θεολογικὴ ἐπιστήμη, δὲν τοῦ προσέφερε θεωρητικὰς γνώσεις, ἀντ'αὐτὸς ἐπὶ τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν.

Εἶναι γνωστὸ, ὅτι μέσα στὸ ἔρεβος τῆς τουρκοκρατίας εἶχε διακοπὴ ἡ θεολογικὴ παράδοσις. Καί τὴν νεαρὰ τότε Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν, ἐκπροσωποῦσαν καθηγηταί, πού σπουδάζαν στὰ προτεσταντικά καί ρωμαιοκαθολικά πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης... Ἔτσι ἐδιδάσκοντο νὰ σκέπτονται κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλη αἰρετικὴν παράδοσιν καί νὰ ἐφαρμόζουσιν θεολογικὰς μεθόδους πού ἀνήκον στὸν σχολαστικισμόν ἢ στὸν ὀρθολογισμόν. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ ἐμφανίζουσιν γιὰ Ὁρθόδοξον Θεολογίαν ἕνα τριπλῆς συνθέσεως ἀμάλγαμα ἀπὸ θεωρίας μισο-ὀρθόδοξας, θωμιστικὰς καί λουθηρανικὰς, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖας ἀνεγώριζες τὸν Θεόν σου μὲ φιλοσοφικοὺς ὀρισμοὺς ἢ μὲ ἀριστοτελικὰ κατηγορήματα ἢ ἔφθανες σὲ ἄλλη μορφὴ ἀθεΐας, στὸν τέλειον ἀγνωστικισμόν.

Μέσα στὸν ἐκ παραδόσεως Ὁρθόδοξον κῶρον, ἔβλεπε κανεὶς μίαν ἄχαρην ἄμιλλα ἐπικρατήσεως τῶν δύο αἰρετικῶν μορφῶν. Ἔτσι ἡ μυστικὴ θεολογία τῶν ἁγίων Πατέρων, σὲ ὅλας τὶς ἐκφάνσεις τῆς, ἢ ἠγνοεῖτο ἢ ἐξετοπίζετο ὡς κάτι σκοτεινὸ καί ἀμάρτυρον, ἀφοῦ δὲν μπορούσε νὰ θεμελιωθῇ μὲ τὸν σχολαστικισμόν καί τοὺς φιλοσοφικοὺς συλλογισμοὺς, πού τόσο φιλότιμα καλλιέργησαν τὶς ἀπολογητικὰς μελέτας, ἰσοῦμενος μὲ τὴν προβολὴν λογικῶν ἐπιχει-

ρημάτων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ!

Μὲ ἄλλα λόγια ἡ θεολογικὴ ἐπιστήμη, στὶς ἡμέρας τῶν σπουδῶν τοῦ ἱεροδιακόνου Νεκταρίου, εἶχε καθηλώσει τὴν θεοδίδακτον Ὁρθόδοξον Πίστιν σὲ μιὰ ψυχρὴ διανοητικὴ λειτουργία καί στὰ «ἐπτὰ Μυστήρια» τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀγιασμός τῶν ὁποίων ἐτελεῖτο μὲ τὶς κτιστὰς ἐνέργειες τοῦ ἁγίου Πνεύματος! Ἐπόμενον ἦταν, ὁ Μοναχισμὸς νὰ συσχετισθῇ μὲ τὰ παρωχημένα ἱστορικὰ φαινόμενα, ἢ ἐν Χριστῷ μυστικὴ ζωὴ νὰ προσλάβῃ στὸ νοῦ τῶν ἕνα εἶδος σκοτεινοῦ μυστικισμοῦ, τὸ θεῖον καί ἄκτιστο φῶς νὰ ταυτισθῇ μὲ τὶς μασσαλιανικὰς φωτοφάνειες, ἢ νοερά καί καρδιακὴ προσευχὴ νὰ θεωρεῖται ὡς βογομιλισμὸς καί τὰ θεόσταλτα, καρδιοστάλακτα δάκρυα, νὰ ἐμφανίζονται ὡς τεκμήρια ψυχασθένειας!

Ἔτσι, ἀπὸ αὐτὴ τὴν θεολογικὴν διαδικασίαν ξεπεταγόταν ἄνετα τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ μυστικὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων καί ὁ πλήρης Πνεύματος ἁγίου βίος τῶν περιεῖχαν στοιχεῖα αἰρετικὰ καί ψυχοπαθολογικά. Ἀπηχήματα ἔντονα καί γνήσια αὐτῆς τῆς ἀνορθόδοξης νοοτροπίας, ἔφτασαν μέχρι τὴν προτελευταία γενεὰ τῶν πανεπιστημιακῶν διδασκάλων, τὰ ὁποῖα ἤδη συναντᾶμε σὲ Πατρολογίας καί σὲ θεολογικὰς μελέτας. Καί ὅλα αὐτὰ εἶναι σύνδρομα τοῦ διχασμοῦ τῆς θεολογίας σὲ ἐπιστήμην καί πνευματικὴν πείραν, ἐνῶ στήν πραγματικότητά ὁ θεολόγος πρέπει νὰ συνθέτῃ στὸν ἑαυτὸν τὴν πρᾶξιν καί τὴν θεωρίαν, τὴν γνώσιν καί τὴν προσωπικὴν πείραν, ὅχι μόνον ὡς «μαθὼν τὰ θεῖα», ἀλλὰ καί ὡς «πάσχων τὰ θεῖα».

Οἱ σκέψεις αὐτές, ἀναφορικὰ μὲ τὶς θεολογικὰς σπουδὰς τοῦ θεοφωτιστοῦ ἱεροδιακόνου Νεκταρίου, εἶναι ἀπαραίτητες, γιὰ νὰ δαιμορφώσουμε σωστὴν ἀντίληψιν γιὰ τὴν θεολογικὴν συγκρότησιν καί γιὰ νὰ ἐρμηνεύσουμε ἀργότερα τὸν διδάσκαλον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν θεολόγον - συγγραφεῖα καί τὸν διευθυντὴ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Θὰ διακόψουμε ἐδῶ τὶς κρίσεις μας μὲ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν: ἐὰν ὁ Ὅσιος

Πατέρας μας Νεκτάριος, δὲν εἶχε στήν ψυχὴν του γνήσιες ὀρθόδοξες ἐμπειρίες, προσευχῆς ἀδιαλείπτου, δακρύων πνευματικῶν, βαθειᾶς ταπεινώσεως, θερμῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ δεχθῆ πλούσιες ἐνέργειες τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐὰν ἀκολουθοῦσε τὴν «θεολογικὴ» διδασκαλία τοῦ πανεπιστημίου. Θὰ ἐσχηματοποιεῖτο σὲ ἕνα τετριμμένο τύπον ἠθικιστοῦ, ποῦ γιὰ τὴν σωτηρία του θὰ μετροῦσε τὶς ἀρετὲς του — ὅλες ἀκάθαρτες ἀπὸ τὸν ἄφευκτα παρακλόυθο τύπον στήν ψυχὴ αὐτῆ, ποῦ δὲν ἀπέκτησε «πνεῦμα συντετριμμένο» — ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ ἠγιάζετο. Καὶ πρέπει κανεὶς νὰ ὑπολογίσῃ, τὸ πόσες ἀντίρροπες δυνάμεις διέθετεν ὁ Ὅσιος, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὶς πτωχεύουσες τὴν θεωθεῖσα ἀνθρώπινη φύση ἐπιδράσεις τῆς τρίχρονης τρομερῆς δοκιμασίας του (στὸ Πανεπιστήμιο).

Μὲ τὰ ἠθικὰ καὶ μορφωτικὰ ἐφόδια, ποῦ συνέλεξε, ὁ εὐλαβέστατος ἱεροδιάκονος Νεκτάριος, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀποτίσῃ φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα τὸ 1885 γιὰ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας. Ἀσφαλῶς θὰ ἀνέλαβε κάποια ἀνάλογη ὀργανικὴ θέση μέχρι τὶς 23 Μαρτίου τοῦ 1886, ὁπότε χειροτονεῖται σὲ πρεσβύτερον ἀπὸ τὸν γηραῖδ Πατριάρχη στὸν Ναὸν τοῦ Πατριαρχείου, ποῦ τιμᾶται στὸν ἅγιον Σάββαν καὶ τὸν Αὐγουστον τοῦ ἰδίου ἔτους τοῦ ἐδόθη τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Ἀπὸ τότε τοῦ ἀνετέθησαν καθήκοντα ἱεροκέρυκος καὶ γραμματέως καὶ παραλλήλως ἐποποθετήθη ὡς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος στὸ Κλίρον. Ὑπάρχουν βεβαίως ἀρκετὰ στοιχεῖα τῆς πνευματικῆς καὶ ποιμαντικῆς δράσεως τοῦ ὁσιωτάτου πρεσβυτέρου, ποῦ δείχνουν τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν χριστιανικὸν λαόν. Ἀλλὰ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ τεκμήρια δὲν μποροῦν νὰ ἀποκαλύψουν τὴν ἁγίαν ἐσωτερικὴν ζωὴν του, τὶς ἀδιάλειπτες προσευχῆς, τὴν καθαρότητά του, τὴν βαθειὰ του ταπεινώση καὶ τὴν πύρινη ἀγάπην του. Ἡ

ταν ἤδη σαράντα χρόνων ὤριμος ἀνὴρ, μὲ στερεωμένες στήν ψυχὴ του ἀρετὲς, μὲ σταθερὴ καὶ ἔνθεη κλίση πρὸς τὸ θεῖον, μὲ παγιωμένες πνευματικὲς ἐμπειρίες θεῖων πόθων καὶ δακρύων, ἀνώτερος ἤδονῶν καὶ φλεγόμενος σὰν σεραφικὸ πνεῦμα στήν θεία λειτουργία, ποῦ ἐτέλει τακτικὰ στὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὸν ὁποῖον ἐκόσμησε μερικῶς μὲ τοιχογραφίες δαπάναις τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνα φανέρωμα τοῦ κύρους τοῦ ἐργάτου τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀξίας τοῦ θεοῦ Νεκταρίου ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ τὸν ἐκλέξουν Μητροπολίτη Πενταπόλεως (πιτουλάριο). Ἡ χειροτονία του ἔγινε στὶς 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1889, στὸν κοσμηθέντα Ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀπὸ τὸν γηραῖδ Πατριάρχη Σωφρόνιο, συμπαραστατούμενον ἀπὸ τοὺς ἀρχιεπισκόπους πρῶην Κερκύρας Ἀντώνιον καὶ Πορφύριον τοῦ ὄρους Σινᾶ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟ "ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ,"*

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΣ με έκεινα που έπελούσε κατά μουσικό τρόπο, έδειξε, όπως νομίζω, ότι τὸ μὲν ἔλλογο ἀποτελεῖ τὴν ἔνωση τῶν χωρισμένων, τὸ δὲ παρά-λογο ὁδηγεῖ στὸν χωρισμὸ τῶν ἐνωμένων. Κι' ἔτσι νὰ μάθουμε, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώκουμε τὸ ἔλλογο μὲ τὴν πρακτική, γιὰ νὰ μὴ ἐνωθοῦμε μὲ τοὺς Ἀγγέλους μόνο μὲ τὶς ἀρετές, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς γνώσεως αὐτῆς, ποὺ εἶναι ἐπάνω ἀπὸ τὸν κτιστὸ κόσμο.

Ἐπίσης ὁ Χριστὸς μεταδίδει θεῖαν ζωὴν, κἀμνων τὸν ἑαυτὸν του ἔτσι ὥστε νὰ τρώγεται, ὅπως αὐτὸς γνωρίζει καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Ἰδιὸν αὐτὴ τὴν νοερὰν αἴσθησι, ὥστε, μὲ τὴν γεύση αὐτῆς τῆς τροφῆς, νὰ ἀναγνωρίζουν μὲ πείρα ἀληθινῆ, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ Κύριος, ποὺ χορηγεῖ στοὺς τρώγοντας Αὐτὸν θεῖας ποιότητος βρώση γιὰ τὴν θέωσή τους, ἐπειδὴ Αὐτὸς εἶναι καὶ λέγεται ἀναντίρρητα — "Ἄρτος ζωῆς καὶ δυνάμεως.

Ὡσαύτως ὁ Χριστὸς ἀποκαθιστᾷ τὴν προπαινετικὴ κατάστασι τὴν ἀνθρώπινη φύση, ὅχι μόνον γιὰτὶ, σαρκούμενος, ἐτήρησε σὲ κατάστασι ἀπαθείας καὶ ἀγάπης τὴν διάθεσι τῆς ψυχῆς ἀπέναντι στοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ ἀκόμη καὶ ἀπέναντι στοὺς σταυρωτὲς του, ἡ διάθεσι αὐτὴ δὲν ἄλλαξε καθόλου, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον μᾶλλον ἐγένετο· προτίμησε ἀντὶ γιὰ τὴν ζωὴ του τὸν ὑπὲρ ὅλων θάνατον, πρᾶγμα ποὺ δείχνει τὸ πάθος ὡς ἐκούσιον, βεβαιούμενον ἀπὸ τὴν φιλάνθρωπι διάθεσι τοῦ πάσχοντος Χριστοῦ.

* Ἄλλ' ὁ Χριστὸς ἀκόμα κατήργησε καὶ τὴν

ἔχθρα, καρφώσας στὸν Σταυρὸ τὸ χειρόγραφο τῆς ἀμαρτίας, ποὺ γι' αὐτὸ ἡ ἀνθρώπινη φύσι εὐρίσκετο σὲ ἀσπονδο πόλεμο κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς· καὶ καλέσας τοὺς «μακρὰν καὶ τοὺς ἐγγύς», δηλαδὴ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἔθνικοὺς, ἔλυσε «τὸ μεσοταίχον τοῦ φραγμοῦ», (δηλαδὴ ἀποσαφῆνισε τὸν νόμο τῶν ἐντολῶν διὰ τῶν δογμάτων), ἔκτισε τοὺς δύο κόσμους σὲ ἓνα νέον ἄνθρωπον, «ποιῶν εἰρήνην καὶ ἀποκαταλλάσσων ἡμᾶς δι' ἑαυτοῦ τῷ Πατρί». Ἔτσι ἔκαμε τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε νὰ μὴ ἔχουν ἐναντιομενὴ πλέον τὴν γνώμη στὸ λόγο τῆς φύσεως, ἀλλὰ νὰ ἔχουν ἀναλλοίωτη ἀρμονία ἡ ἀποκατασταθεῖσα φύσι μαζί μὲ τὴν γνώμη.

Ὁμοίως ὁ Χριστὸς κατέστησε τὴν ἀνθρώπινη φύσι καθαρὴ ἀπὸ τὸν νόμο τῆς ἀμαρτίας, μὴ ἐπιτρέψας καθόλου ἡδονὴν εἰς τὴν χάριν ἡμῶν Σάρκωσή του. Γιατὶ ἡ σύλληψι ἐγένετο ἀσπορος ὑπερφυσικῶς, ὅπως καὶ ἡ γέννησι ἀφθόρη καὶ ὑπὲρ τὴν φύσι. Ὁ τεχθεὶς δηλαδὴ Θεὸς, δυνάμει καὶ πέραν τῆς φύσεως τὴν Μητέρα του στήν διατήρησι τῆς παρθενίας μὲ τὴν Γέννησή Του κι' ἔτσι ἐλευθέρωνε ὀλόκληρη τὴν φύσι ἀπὸ τὴν τυραννία τοῦ κυριαρχήσαντος νόμου τῆς ἀμαρτίας (ἐκείνους φυσικὰ ποὺ θέλουν νὰ μιμηθοῦν τὸν ἐκούσιον θάνατόν του μὲ τὴν νέκρωσι τῶν αἰσθήσεων τῶν «ἐπὶ γῆς μελῶν»). Γιατὶ τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας δὲν ἐπιβάλλεται τυραννικῶς, ἀλλὰ ἐνεργεῖται σ' ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ σωθοῦν.

Ὁ Χριστὸς πάλιν καταργεῖ τὴν τυραννία τοῦ πονηροῦ, ποὺ μὲ ἀπάτη ἐδούλωσε τὸν ἄνθρωπο. Καὶ τὴν σάρκα, ποὺ νικήθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀδάμ, αὐτὴν προβάλλει ὁ Χριστὸς σὰν ὄπλο καὶ μὲ αὐτὴ νικάει τὸν τύραννο, γιὰ νὰ ἀποδείξει, τὴν νικηθεῖσα προηγουμένως σάρκα γιὰ θάνατο, νικήτρια τοῦ νικητοῦ (διὰ βόλου), τὴν σάρκα αὐτὴ, ποὺ διέφθειρε μὲ τὸν φυσικὸ θάνατο τὴν ζωὴ τοῦ Ἀδάμ. Ἡ σάρκα

τοῦ Χριστοῦ ἔγινε στὸν διάβολον δηλητήριον, ὥστε, αὐτὸς ποῦ εἶχε τὸ βασίλειο τοῦ θανάτου, νὰ ξεράσει ὅλους ἐκείνους ποῦ μὲ τὴν δύναμή του εἶχε καταπιεῖ.

Ἐπίσης ὁ Λόγος, Θεὸς ὑπάρχων, γίνεται ἄνθρωπος (γεγονὸς καὶ ἄκουσμα πράγματι παράδοξο), καὶ δίνει ζωὴ στὸ ἀνθρώπινο γένος κ' ἔτσι σὺν φύραμα, ὡθεὶ ὀλόκληρη τὴν φύση σὲ ἀνάσταση ζωῆς καὶ στὴν συνέχεια ἀποδέχεται, θεληματικὰ τὸν θάνατο τῆς σαρκὸς του. "Ὅπως λοιπὸν εἶπα, μὲ ὅλα τὰ παραπάνω, θὰ ἀποδειχθεῖ ὅτι ἡ Προσευχὴ αὐτὴ εἶναι περιεκτικὴ αἰτήσεως. Γιατὶ ἀναφέρεται ἡ Προσευχὴ αὐτὴ σὲ Πατέρα, σὲ ὄνομα Πατέρα καὶ σὲ βασιλεία. Καὶ παρουσιάζει πάλιν τὸν προσευχόμενο σὺν υἱὸ κατὰ χάρι τοῦ Πατέρα. Νὰ ζεῖ μιὰ συμφωνία καὶ ἓνα θέλημα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἐπιγείου κόσμου. Ἡ Προσευχὴ δίνει προσταγὴ νὰ ζητῶμε τὸν «ἐπιούσιον ἄρτον». Νομοθετεῖ τὴν καταλλαγὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ συνδέει τὴν ἀνθρωπινὴ φύση σὲ μιὰ ἔνωση, μὲ τὴν συγχώρηση μεταξὺ ἀλλήλων, ὥστε νὰ μὴ διασπᾶται ἡ ἐνότης ἀπὸ τίς διάφορες γνώμες. Διδάσκει νὰ παρακαλοῦμε γιὰ νὰ μὴ πέσουμε σὲ πειρασμὸ ἀπὸ τὸν νόμο τῆς ἁμαρτίας. Καὶ τέλος, ἡ Προσευχὴ, περιέχει παραίνεση νὰ λυτρωθοῦμε ἀπὸ τὸν πονηρό.

Ὁ Χριστός, ποῦ εἶναι ὁ δημιουργὸς καὶ δοτῆρας ὄλων τῶν ἀγαθῶν, ἔπρεπε βέβαια νὰ εἶναι καὶ διδάσκαλος ἐκείνων τῶν μαθητῶν, ποῦ πιστεύουν εἰς αὐτὸν καὶ μιμοῦνται τὸν ἐπίγειον βίον του, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσει ὡς ὑπόδειγμα πνευματικῆς ζωῆς τὰ λόγια τῆς Προσευχῆς, μὲ τὰ ὁποῖα ἐφανέρωσε τοὺς ὑπάρχοντας εἰς αὐτὸν κατ' εἶδος ἀποκρύφους θησαυροὺς τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως, ἐλκύνων ἔτσι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν προσευχομένων στὴν ἀπόλαυσή τους. Νομίζω δέ, ὅτι ὁ Λόγος

ἠνόμασε τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν Προσευχὴν, ἐπειδὴ περιέχει αἴτηση τῶν δώρων ποῦ δίδονται, κατὰ χάρι, στοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν Θεόν. Γιατὶ ἔτσι οἱ θεόπνευστοι Πατέρες μας ἐμελέτησαν τὸ περιεχόμενον τῆς Προσευχῆς ὀριστικὰ, ὥστε νὰ ποῦν, ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι αἴτηση ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, ποῦ ἀντάξια στὴν θεοότητά του συνηθίζει νὰ χαρίζει στοὺς ἀνθρώπους.

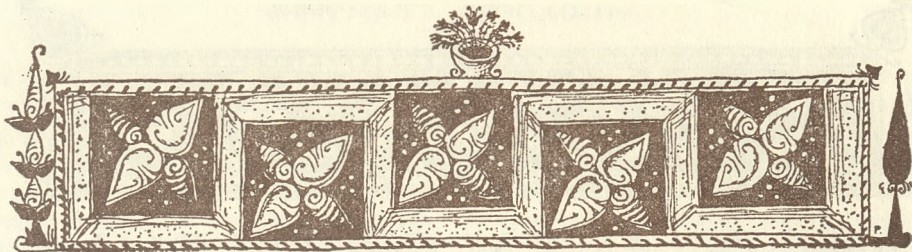
Οἱ Πατέρες ἀπέδειξαν σὲ πολλὰς περιπτώσεις, ἐπίσης, ὅτι ἡ εὐχὴ σημαίνει ὑπόσχεση, δηλαδὴ ἐπαγγελία ἐκείνων τῶν πραγμάτων ποῦ προσφέρουν στὸν Θεὸν οἱ ἄνθρωποι, ποῦ λατρεύουν ἀληθινὰ καὶ τὴν ἀποψή τους αὐτὴ τὴν στηρίζουν σὲ ἀνάλογες μαρτυρίες τῆς Γραφῆς, ὅπως εἶναι: «Ἐὔξασθε καὶ ἀπόδοτε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν»· «Ὅσα ἠῦξάμην ἀποδώσω σοι τῷ Κυρίῳ».

Καὶ πάλι ὅσα εἶναι ἐκφραστικὰ τῆς Προσευχῆς: «Καὶ προσήξατο Ἄννα πρὸς Κύριον λέγουσα, Κύριε ἄδωναί, σαββαῶθ, ἐὰν εἰσακούων εἰσακούσης τῆς δούλης σου, καὶ δός μοι καρπὸν κοιλίας». Καὶ προσήξατο Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰουδα καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμώς ὁ προφήτης πρὸς Κύριον». Ἐπίσης τό: «Ὅταν ὑμεῖς προσεύχησθε λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς», τὸ ὅποῖον εἶπε στοὺς μαθητὰς του ὁ Κύριος.

Ἐπομένως δυνάμεθα νὰ λέγομεν τὴν εὐχὴν ὡς τήρησι τῶν ἐντολῶν, κατὰ πρόθεσιν βεβαία τοῦ ὑποσχεθέντος, τὴν δὲ προσευχὴν ὡς αἴτηση, ὅπως ἀποβοῦν ὠφέλιμα τὰ τηρηθέντα ὑπὸ τοῦ βοηθήσαντος Θεοῦ. Ἡ μὲ ἄλλον τρόπον, μπορούμε νὰ ποῦμε τὴν μὲν εὐχὴν, σὺν ἀγώνισμα ἀρετῆς, ποῦ ὁ Θεὸς τὸ δέχεται εὐαρέστως, ὅταν τοῦ προσφέρεται, τὴν δὲ προσευχὴν, σὺν ἔπαθλον ἀρετῆς, τὸ ὅποῖον ἀνταποδίδει μὲ πολλὴ χαρὰ ὁ Θεὸς στὸν ἀγωνισθέντα.

μ.χ.

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

ΑΤΑ καιρούς παριστά-
μεθα μάρτυρες μιάς όρ-
γανωμένης έκστρατείας
έναντίον του 'Ορθόδοξου
Μοναχισμού, έναντίον του
'Αγίου 'Ορους 'Αθω, ό-
που από χίλια και πλέον
χρόνια ζούν μέσα στη
σιωπή ένός κελλιού, ή μι-
άς καλύβης, ή σπηλαίου,

άνθρωποι άποφασισμένοι για άσκησι ύψηλής πνευ-
ματικής στάθμης. Γιατί άρνηται κάθε γήϊνου και
προσκαίρου, κάθε ύλικού, ξένου από τόν ρυθμό
της άμαρτίας, έπιχειρούν αναβάσεις στους καθα-
ραούς αιθέρες ανάλαφροι, άνάεροι, άπρόσκοπτοι.
Κυριολεκτικά ούρανοβάμονες, γιατί στόχος τους
είναι ό ούρανόσ, προς αυτόν άτενίζουν με ίκε-
τήριο βλέμμα και χέρια προς την άνω 'Ιερουσα-
λήμ.

Τί πόθος να είναι τάχα αυτός; Ποιά νοσταλγία
φαιδρώνει την ψυχή τους; Ποιά θείο Φώς οδηγεί
τά δήματά τους στον κλειστό χώρο ένός Μονα-
στηριού; Ποιά δύναμη αντίθετη με τίς φυσικές
δυνάμεις, μπορεί να έλκει τόν άνθρωπο, με τά λο-
γής - λογής ένστικτα και άδυναμίες, σε ένα κό-
σμο μυστικό, με άνεξιχνίαστες τίς αναδιπλώσεις
της άνθρωπίνης ψυχής;

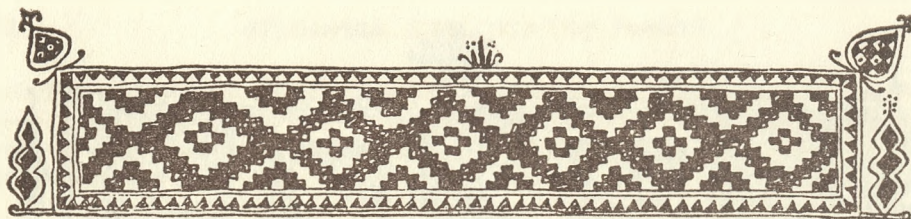
"Όποιος έπισκέπτεται τόν "Άγιον "Όρος, και
άλλα μοναστήρια, διαπιστώνει ότι αυτοί οί μο-
ναχοί ζούν άνείπωτες χαρές. Κάθε μέρα έχουν
Πάσχα, κάθε μέρα διολισθαίνουν από τόν θάνατο
στή ζωή, κάθε μέρα ζούν την χαρά μιάς συνε-
χούς αναβαπτίσεως στην κολυμβήθρα της αιωνιό-
τητας. Και άν ένα τέτοιο βίωμα δεσπόζει στην
καθημερινή του έντύψησι, γιατί αυτές οι κορα-
κοειδείς κραυγές, εύχυχές από έλαχίστους; Ποι-
οί είναι αυτοί οί κάλαμοι που τυπώνουν στο λευκό
χαρτί την διαστροφή τών ιδεών τους, και θέλουν
και έμάς να πείσουν; Κόπτονται και χύνουν κρο-
κοδειλία δάκρυα για τούς νέους και τίς νέες που
στό άνθος της ηλικίας τους άρνούνται τά πάντα,
και «περιβάλλονται τόν φώς ώς ίμάτιον», και ό-
δεύουν διά μέσου άτραπών και σκoiνων προς τάς
καθαράς και κρυσταλλίνους πηγάς, προς τάς αύ-
λας του Κυρίου. Γιατί δεν ξεσηκώνονται έναντίον
έκείνων, που σαν άρπακτικά όρνεα, έχουν έπιπέ-
σει επάνω στα παιδιά ακόμα και του Δημοτικού
Σχολείου, και έπιχειρούν να έκπορθήσουν τίς ά-
όλες παιδικές ψυχές;

Έάν άμφιβάλλουν, άς άποφασίσουν ένα προσ-

κύνημα στο "Άγιον "Όρος, για να διαπιστώσουν
όντως εάν οί νέοι Μοναχοί ύπέστησαν πλύσι έγ-
κεφάλου, ή αν δέχτηκαν ψυχολογική βία, κι' άρ-
πάχτηκαν με τη βία από την πατρική στέγη.

"Όχι, όχι, οί νέοι Μοναχοί δεν είναι θύματα
κανενός έπηρεασμού ή καμμιάς προσηλυτιστικής
κατηχήσεως. Αυτοί δέχτηκαν την κλήσιν άνωθεν,
αυτοί έξωγρήθησαν από τόν άμήχανον κάλλος θεϊών
άρετών του παρθενικού βίου. Ντύθηκαν την πα-
νοπλίαν του Σταυρού, κι άνοιξαν διάλογο, πιά-
στηκαν σε σκληρή μάχη με τίς σκοτεινές δυνά-
μεις, που ναρκοθετούν τά θεμέλια της 'Ορθόδο-
ξου πνευματικής μαρτυρίας και ζωής. Αυτοί γρη-
γορούν και για μόσ, και για τόν έαυτόν τους
θέβαια, έφ' όσον οί δυνάμεις του κακού ώθούν
τόν άνθρωπο σε ήθικη κατολίσθηση και πτώση.
Ναί, προσεύχονται, νυχθημερόν προσεύχονται.
Προσπαθούν να ένωθούν με τόν Θεόν, με τόν αι-
ώνιον. Προσπαθούν να μεταπηδήσουν σε μεταδια-
νοητικές σφαίρες, όπου ή ψυχή και τόν πνεύμα
ζούν την μακαριότητα της 'Απειρου 'Αγάπης, ό-
που ή τέλεια καθαρσις τών αύλων αυτών στοιχει-
ών έπιτρέπει την είσοδο εις τά άδύτα τών άσω-
μάτων φύσεων και μυστηρίων του Θεού. "Έτσι
έπιτυγχάνεται ή θεώσις του Μοναχού και ή ίκα-
νότης του να ακούη τά άνήκουστα και τά άρη-
τα, να βλέπει τά άθέατα, και να λαμπρύνεται με
θείες έλλάμψεις. Τέτοιοι είναι οί δωρεές της Ισαγ-
γελής βίωσής τους.

Τέτοιοι βαθείς μετασχηματισμοί συντελούνται
μέσα τους. 'Ολοκληρωτική άλλοτρίωση, άποξέω-
ση από κάθε τι τόν μάταιο και ψευδέσ. Δεν μπο-
ρούμε έμεις οί κοσμικοί να τούς καταλάβουμε,
γιατί διδάσκουν και όμιλούν άλλη γλώσσα, ό-
πως άκριβώς τόν "Άγιον Πνεύμα λαλει μέσα στις
καρδιές τους. Πώς λοιπόν τολμούν να κηλιδώσουν
τό άσπιλο τριβάνιο του μοναχού; Πώς τολμούν με
«σεσοφισμένους μύθους» να μειώσουν τόν θεσμόν
του Μοναχισμού, που άποτελεί κρηπίδα και όχύ-
ρωμα της 'Ορθοδοξίας; Αυτοί που άμφιβάλλουν
και δεν έχουν προσωπικές έμπειρίες από την κα-
τά Χριστόν ζωήν, άς έπιχειρήσουν, άφοο καθα-
ρίσουν την στάχτη από τά μάτια τους, μιá εις
βάθος και εις ύψος αναθεώρηση τών πεποιθησών
τους, άς πιστέψουν στη χάρη και την 'Αλήθειαν,
που ό Κύριος απέκάλυψε στον πλανώμενο άνθρω-
πο και τότε θα κατανοήσουν ποιá έσωτερική ά-
νάγκη έλκει τούς μοναχούς εις μιάν διά βίου δο-
ξολογίαν Του.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΣΙΑΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ σημερινή έορτή της 'Ορθοδοξίας επιβάλλει εις τους μετά προσοχής αλλά και αγάπης παρακολουθούντας την πορείαν αυτής, να αξιολογήσω τα

κατά τους τελευταίους χρόνους επιτεύγματα, ως και τας έμφανιζομένας αδυναμίας αυτής.

'Εν πρώτοις θα έδωκε να σημειώσω την ποιητικήν έξαρσιν του μοναχικού βίου. Δέν με ταράσσει τόσοσ η κατ' αριθμόν μείωσις των μοναζόντων, όσον με έμπνέει και ένθαρρύνει τό γεγονός ότι εις αρκετάς μονάς, όχι μόνον του 'Αγίου 'Ορους, αλλά και έκτός αυτού, άνά την 'Ελλάδα όλόκληρον, αλλά και πέραν άκόμη αυτής, προσέρχονται μοναχοί άνωτέρας παιδείας, προικισμένοι διά της θείας δωρεάς της μεταφυσικής πίστewς, οί όποιοι προσδίδουν ζωήν και νόημα εις τους άλλοτε νεκρούς τύπους, συνεχίζοντες την μεγάλην ήσυχαστικήν παράδοσιν του Γρηγορίου Παλαμά και των άλλων παλαιότερων κορυφαίων μυσικών της 'Ορθοδοξίας. Πολλοί οί τρόποι δι' ών φανερούται ή θρησκευτικής, αλλά διά την 'Ορθοδοξίαν τουλάχιστον, πρώτος και ύψιστος παραμένει ό μυστικός έτασμός, ό ήμερος του πνεύματος πρός τό θεϊόν. Δυνατόν να είναι τις άθρησκος. 'Αλλά διά τόν θρη-

σκευόμενον όλων των θρησκευίων ό μυστικός έτασμός είναι τό πρώτον. Τουτο άκριβώς, τό πάντοτε σπάνιον φαινόμενον και τό όποϊον, κατά τόν τελευταϊον αϊώνα, εκινδύνευε να εξαφανισθή, ήρχισε κατ' αυτάς και παρ' ήμίν πάλιν να θαμίξη. Πολλά προσδοκώ από αυτήν την έπιστροφήν. "Οτι δέ ουτε την γνωρίζουν, ουτε την προσέχουν, ουτε και την εκτιμούν οί πολλοί, απεναντίας μάλιστα την οικτείρουν, αυτό δέν έχει σημασίαν. Τα μεγάλα μεταφυσικά επιτεύγματα μεταλαμπαδεύονται άσβεστα από όλίγους εις όλίγους, χωρίς να παύουν να είναι και τα άνώτατα.

Θα έπρεπε επίσης να σημειώσω ότι αι όρθόδοξοι 'Εκκλησίαι, χωρίς ποτέ να άσκήσουν οίασδήποτε μορφής προσηλυτισμόν, άκόμη και εις χώρας μακρυνάς, βλέπουν άνθρώπους, άλλους άπλους και άλλους σοφούς, να προσέρχωνται πρός αυτάς και να ένστερνίζωνται τό όρθόδοξον δόγμα. Τουτο όφείλεται κυρίως εις τό μεταφυσικόν βάθος του λειτουργικού και εις τό κάλλος του λόγου της 'Εκκλησίας μας. 'Αλλ' ίσως πολλών εκλεκτών ή προσέλευσις, ιδία δέ ή άναχώρησις, να αποτελεή αντίδρασιν εις τό έωσφορικόν πνεύμα, τό επιπολάζον σήμερα εις τας κοινωνίας των προηγμένων λαών.

"Οσον όμως όλίγην προσοχήν διεγείρουν εις τους πολλούς μεταξύ ήμίν αυτά τα μικρά εις έκτασιν, αλλά μεγάλα εις άξίαν φαινόμενα, τόσοσ αντίθετως μέγα ένδιαφέρον προκαλούν τα άφορώντα εις τας έν τη διοικήσει των όρθόδοξων 'Εκκλησιών παρατηρηθείσας ή και παρατηρουμένας κατά καιρούς άνωμαλίας. Πας όρθόδοξος λυπεϊται δι' αυτάς και εύχεται όπως αι όρθόδοξοι 'Εκκλησίαι, έκάστη των όποίων δοκιμάζεται από διάφορα αίτια, έξέλ-

* Προσφώνηση του Προέδρου της Δημοκρατίας στο γεύμα που παρέθεσε προς τιμήν των μελών της Διαρκούς 'Ιεράς Συνόδου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, στο Προεδρικό Μέγαρο, την 19η Μαρτίου 1978.

θουν ὅσον τὸ δυνατόν ἀλώθηται ἀπὸ αὐτὰς τὰς δοκιμασίας. Ἡ ζωὴ ἄλλωστε τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε κατὰ τὸ δόγμα, οὔτε κατὰ τὴν διοίκησιν ὑπῆρξε ποτὲ ἀνεφελος, οὔτε κατὰ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους ἕνεκα τῶν αἰρέσεων, οὔτε κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς λόγῳ τῆς Εἰκονοκλασίας καὶ τοῦ Σχίσματος, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἄλλων ἐσωτερικῶν ἐρίδων ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, οὔτε καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας, ἀλλὰ οὔτε κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν χρόνους, ἀκόμη καὶ τοὺς μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τοῦ 1851.

Δὲν θέλω νὰ ἀνασκαλέωσω τὰς πληγὰς τῆς Ἐκκλησίας μας εἰδικώτερον, ἰδίως ἐκείνας τῶν ὁποίων μάρτυρες ὑπήρξαμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι.

Δὲν θεωρῶ ἄλλωστε αὐτάς, ὅσον καὶ ἂν κατέθλιψαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, ὡς τὸ κύριον αἴτιον τῆς πτώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, καὶ γενικῶς τῆς ἀποστάσεως ἢ ὁποία ἴσως ἐδημιουργήθη μετὰ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. Διότι καὶ αὐτὰ τὰ θλιβερὰ φαινόμενα, καθ' ὃ μέτρον ὑπάρχουν, ὀφείλονται εἰς ἄλλο βαθύτερον αἴτιον. Δὲν ὀφείλονται ἀσφαλῶς, — ὅπως ἐμπολιαιῶς λέγεται — εἰς τὴν πρόοδον τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Αἱ ἐπιστῆμαι αὗται θίγουν ἐνίοτε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θρησκείας, ὅχι τὴν θρησκείαν εἰς τὴν μεταφυσικὴν της οὐσίαν. Κύριον αἴτιον τῆς πτώσεως τῆς θρησκευτικότητος εἶναι τὸ γεγονός ὅτι περὶ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον ὑψώθη ἐν εἶδος οἰκικοῦ τείκους, τὸ ὁποῖον τὸν ἐμποδίζει, ὅταν ἰδίως εἶναι ἡμιμαθής, νὰ ἀντικρύσῃ ἐλεύθερος τὴν ἀπειρότητα τῶν πνευματικῶν ὀριζόντων. Ἐν τὸς τοῦ τείκους αὐτοῦ ὑπάρχουν μόνο τὰ αἰσθητὰ καὶ πᾶς τις διδάσκεται νὰ τὰ γινώσκῃ — καὶ ὀρθῶς — διὰ μόνον τῶν μεθόδων τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, μὴ δυνάμενος νὰ ἀναγάγῃ εἰμὴ μόνον εἰς αἰσθητὰ αἴτια ὅσα φαινόμενα συλλαμβάνει διὰ τῆς ἀντιλήψεώς του.

Δι' ὅλα τὰ ἄλλα ὅμως, ὅπως οἱ δεσπῶται τοῦ πλατωνικοῦ σπηλαίου, δὲν διαθέτῃ ὄργανον διὰ νὰ τὰ συλλάβῃ.

Ἐπὶ αὐτάς τὰς συνθήκας ὅμως, μυκτηρίζει, ὠχυρωμένος εἰς τὸν περικεχαρᾶκωμένον ἀπὸ τὸ τεῖχος ὀρίζοντά του, ὅσους κατορθώνουν νὰ συλλάβουν νοήματα ὑπεραισθητὰ, ὅπως αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἡ θρησκεία προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὴ εἶναι ἡ βαθυτέρα αἰτία τῆς ἀύξανουσας ἀποστάσεως τοῦ συγχρόνου ἡμιμαθοῦς, ἀπὸ τὴν θρησκείαν, καὶ ἐννοῶ ἀπὸ κάθε θρησκείαν καὶ κάθε ἐκκλησίαν.

Ἄφ' ἧς στιγμῆς τὸ μεσσιανικὸν δράμα ἀπὸ τὸν μεταφυσικὸν κῶρον, χωρὶς νὰ καταλυθῇ, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἀπροσπέλαστον ὄραμα, μετηνέχθη εἰς τὸν ἐγκόσμιον κῶρον καὶ προσέλαβε τὴν μορφήν ἐνὸς πολιτικοῦ Χιλιασμοῦ, ὁ πραγματικός, ὁ μεταφυσικός ἐτασμός ἐν πολλοῖς ἐμαράνθη. Ἐμαράνθη πάντως δι' αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι μόνον ἐπὶ τοῦ μεσσιανικοῦ αὐτοῦ ὁράματος στηρίζουν τὴν θρησκευτικότητά των.

Παρὰ ταῦτα, ὅσοι μὲ διαύγειαν βλέπουν τὸ ὀρθὸν καὶ ἀγωνιοῦν διὰ τὸν περὶ αὐτοὺς ζόφον, πιστεύω ὅτι, δὲν πρέπει νὰ ἀπαισιοδοξοῦν. Αὐταὶ αἱ θεωρίαι καὶ εἰς παλαιότερους χρόνους διευπλώθησαν καὶ δὴ στηρικθεῖσαι εἰς πολὺ ἐδραϊότερα βάθρα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐρρίζωσαν. Ἀποτελοῦν τὸ ἀρνητικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν διαλεκτικὴν τοῦ ἱστορικοῦ γίγνεσθαι. Θεωρεῖται περιοριστικαὶ τῶν πνευματικῶν ὀριζόντων δὲν ἤμποροῦν νὰ ριζώσουν καὶ νὰ ἀνθίσουν, ἐπὶ μακρόν, εἰς τὴν ἀμείλικτον ροὴν τοῦ χρόνου.

Ἐν τῷ μετὰ τὸν ὅμως πῶς πρέπει νὰ ἀντιδράσουν αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, κατὰ τὸ μέτρον καθ' ὃ τοῦτο θὰ ἐπιτραπῇ ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια καθεστῶτα; Αἱ Ἐκκλησίαι ἂς μὴ ἐργασθοῦν κατὰ κύριον λόγον εἰς ἔκτασιν ἀλλὰ εἰς ὕψος. Ἄς δώσουν τὴν δευτέραν θέσιν εἰς τὰ ἐγκόσμια, τὴν δὲ πρώτην θέσιν εἰς τὴν εἰς βάθος ἀνάπτυξιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τῶν ἐκλεκτῶν καὶ τὴν ὅσον ἔνεστι διαφώτισιν καὶ θεραπείαν τῶν κλητῶν. Οὔτε ἐξ ἄλλου εἶναι κύριον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, (κατὰ τὸ πλεῖστον ἤδη ἐπικαλυπτόμενον ἀπὸ τὴν σύγχρονον πολιτείαν), ἢ μετατροπὴ αὐτῆς

εἰς μέγα φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα — τάσις ἐκδηλουμένη εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας αἱ ὁποῖαι ἀναπτύσσονται ὑπὸ διαφόρους ἱστορικάς προϋποθέσεις. Ἐργὸν κύριον καὶ πρῶτον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ θρησκευτικὴ παιδεία, τῶν πολλῶν μὲν εἰς ὃ μέτρον εἶναι τοῦτο ἐφικτὸν — μέτρον μοιραίως περιωρισμένον — τῶν δὲ ὀλίγων, τῶν ἀξίων, εἰς τὸ ἀνώτατον δυνατὸν ὄριον. Ἄς μὴ ὀρρωδῆση τις πρὸ τοῦ εὐαρίθμου τῶν ἐκλεκτῶν. Ἡ σημερινὴ κυρία ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εὐρίσκεται εἰς τὰς στενὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς καὶ ὄχι εἰς τὰς λιπαρὰς ἐκτεταμένους πεδιάδας. Εἰς τοὺς δισέκτους δι' αὐτὴν χρόνους θὰ ἐπανέλθῃ εὐτυχῶς καὶ κατ'

ἀνάγκην ἢ θρησκεία εἰς τὸν πραγματικὸν ἑαυτὸν της, εἰς τὴν οὐσίαν της, καὶ ὡς συντελεῖται ἔστω καὶ ἀπὸ ὀλίγων ἐκάστοτε αὐτὴ ἡ ἐπιστροφή. Ἡ μεταφυσικὴ συνουσία ὑπῆρξε πάντοτε τῶν ὀλίγων ἢ θεῖα δωρεά. Αὕτη ὅμως εἶναι τὸ μόνιμον, τὸ ἀθάνατον στοιχεῖον της, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θὰ παρέλθῃ, ὅσοσδήποτε καὶ ἂν παρέλθῃ χρόνος. Αὐτὸς εἶναι ὁ στόχος τῆς Ἐκκλησίας! Ἡ μυστικὴ κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ, ἡ ὁποία φέρει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ ἀνεσπερον φῶς, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ματθαίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, «πρὸς τὴν ἀπλὴν καὶ ὑπερφυῆ καὶ ὑπεριδρυμένην τῶν συμβόλων ἀλήθειαν».

ΕΣΑ σὴ συνέχεια τῆς παραδόσεως, ἀπὸ τὴν Ζ' Οἰκ. Σύνοδο, νὰ ἐορτάζεται ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ ἰδιαίτη λαμπρότητα καὶ σὲ ἀνάκτορα, ὅπως

κάθε χρόνο ἐορτάστηκε καὶ ἐφέτος σὺν Προεδρικῷ μέγαρο ἡ ἱστορικὴ ἡμέρα.

Ἡ παραπάνω θαυμασιὰ θεολογικὴ προσφώνηση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσου πρὸς τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου, δίνει τὸ μέτρο τῆς γνώσεως τοῦ περιεχομένου τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος, ἐξ ἀξιώματος προστάτου αὐτῆς.

Πράγματι, σὲ μιὰ προσπάθεια, ὁ Πρόεδρος Δημοκρατίας, νὰ ἀναδείξει τὰ πνευματικὰ θεμέλια τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν πορεία της σὺν σύγχρονον κόσμῳ, ἀναφέρθηκε σὺν Μοναχισμό, σὺν τὸ ὑπέροχο κριτήριον τῆς ποιότητος τοῦ βίου μὲν χριστιανισμοῦ.

Ἄν λάβει κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἐνταξίαν τῆς νίκης τοῦ Ἑσχατοῦ, σὺν ὑψίστης μορφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, σὺν «Συνοδικῷ τῆς Ὁρθοδοξίας», ὁ κ. Τσάτσος ἐνόησε μέσα σὲ θεολογικὰ πλαίσια τῆς ἡμέρας, ὅταν, παρακάμπων τὴν θεολογία τῆς τῶν Ἱ. Εἰκότων, πῆρε σὺν κεντρικὸν θέμα τῆς ἡμέρας τὸν Μοναχισμό, σὺν μν-

σικὴ ζωῆ.

Ἐπισκοπῶν ἀπὸ περιοπῆς — σὺν «ἐπίσκοπος τῶν ἐκτός» — τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπεσήμανε τὴν ἀνθησιον τοῦ Μοναχισμοῦ, πὸν συνίσταται ὄχι τόσο σὺν ἀριθμόν, ὅσο σὺν ποιότητα, φαινόμενο πὸν παρατηρεῖται σὺν πλείστοις τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀνέφερεν ἐνδεικτικὰ τὸ «Ἅγιον Ὅρος, πρᾶγμα πὸν «ἐμπνέει καὶ ἐνθαρρύνει» τὸν φιλόσοφον - Πρόεδρον, γιὰ ἐτοὶ «συνεχίζεται ἡ μεγάλη ἡσυχαστικὴ παράδοση τοῦ Γρηγορίου Παλαμά καὶ τῶν ἄλλων παλαιότερων κορυφαίων μυσικῶν τῆς Ὁρθοδοξίας», ὅπως τόσο ἐκφραστικὰ εἶπε.

Σὺν μύσῃς τοῦ μεταφυσικοῦ Πλατωνισμοῦ, ἐγκεντριζόμενος σὺν μυσικῇ θεώρηση καὶ ζωῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀναγνωρίζει ὅτι ὑπάρχον «πολλοὶ ἄλλοι δι' ὧν φανεροῦνται ἡ θρησκευτικότης» καὶ ὑπογραμμίζει ὅτι, «διὰ τὴν Ὁρθοδοξία τὸν ἄλλοισιν, πρῶτος καὶ ἕντιστος παραμένει ὁ μυσικὸς ἔτασμός, ὁ ἕμερος τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ θεῖον».

Ὅπως σὺν σημείῳ αὐτῷ, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, εἶναι ἀπόλυτα ἐναρμονισμένος μὲ τὴν πνευματικὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ὁποίας διεκμημένους, σὲ γλῶσσα φιλοσοφικῇ, τὸ μυσικὸν βᾶθος καὶ τὸ «οὐ ἔνεκεν» ὑπάρχει, ἀφοῦ ἡ κατὰ χάριν θέωση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ «ἀντιμετάδοση τῶν ιδιωμάτων», σύμφωνα μὲ τὴν Χαλ-

κηδόνεια θεολογική σύνθεση, διήκει σάν εφετό και σάν σαρκωμένη θεολογία μέσα στην ζωή της Ἐκκλησίας. Ἀλλά ὁ «ἡμέρος τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ θεῖον», βιωμένος ἀπὸ τοὺς Ἁγίους, ἀπειτέλεσε κύριον ἀντικείμενο θεολογικῆς ἐμβαδύνσεως ἀπὸ τὸν Ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητή, ποὺ τόσο τεκμηριωμένα ἀνέδειξε τὴν ἔλκικότητα τοῦ νοῦ ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ ὄντα, ἔτσι, ὥστε ὁ «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» πλασθεὶς ἄνθρωπος, νὰ μὴ ἠμπορεῖ ἄλλοῶς νὰ κατανοηθεῖ καὶ νὰ ἐξηγηθεῖ, παρὰ μόνο ἔπὶ τὸ πρῶμα τοῦ διπλοῦ αὐτοῦ «ἡμέρου», Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Γνώσις, ὁ θεολογῶν φιλόσοφος Πρόεδρος, ὅλων τῶν συγχρόνων ματρεαλιστικῶν ρευμάτων καὶ τῆς ἐξάρασεως τῆς σημασίας τῶν φαινομένων, ποὺ παρέσθραν σὲ μεγάλη ἔκταση τοὺς πιστοὺς, διαπιστώνει δι, ἐνῶ «τὸ πάντοτε σπάνιον φαινόμενον τοῦ «ἡμέρου» καὶ τοῦ «μυστικοῦ ἔτασμοῦ» — κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἐκινδύνευσεν νὰ ἐξαφανισθῇ, ἤρχισεν κατ' ἀιτὰς καὶ παρ' ἡμῖν πάλιν νὰ θαμίζη». Καὶ αὐτὸ τὸ φαινόμενο προκαλεῖ σὶν κ. Πρόεδρο αἰσθημα εὐφορίας, ὥστε νὰ «προσοδοκᾷ πολλὰ».

Πράγματι, ὅσο τὸ θερηκεντικὸ βίωμα γίνεται βάθος θεολογικόν, ὅσον ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση θυθίζεται σὶς ἔσχατες συνέπειες, τοῦ Ὁρθοδόξου εἶναι, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀναζήτηση καὶ ἡ ἀνεύρεση καὶ ἡ ὄραση τοῦ Θεοῦ, τόσο βρισκόμαστε σὶν χῶρο τῆς Ὁρθοδοξίας.

Δὲν ἔχει καμμία σημασία τὸ πόσοι τὸ καταλαβαίνουν αὐτό. Ἡ Ὁρθοδοξία διώδενσε μέσα σὶους αἰῶνες «ὀρθοδόξως» πάντοτε μὲ τὸς λίγους. Γιατὶ οἱ «πολλοὶ» ποτὲ δὲν μποροῦν νὰ οἰκειωθοῦν μὲ πληρότητα τὴν Ὁρθοδοξία σὶν μυστικὴ καὶ ἐρωτικὴ τῆς διάσταση, ἐκεῖ ποῦ, τεθεωμένος ὁ ἄνθρωπος, ἐνώνεται μὲ τὸν Θεόν. Οἱ «ἐκλεκτοὶ» εἶναι πάντα ὀλίγοι.

Αὐτὴν τὴν μεγάλην ἀλήθεια, ὁ κ. Πρόεδρος, τὴν κατενόησε πλήρως καὶ σὲ γλώσσα σαφῆ καὶ φιλοσοφικὴ εἶπεν, δι «τὰ μεγάλα μεταφυσικὰ ἐπιτεύγματα μεταλαμπιδεύονται ἄσθεστα ἀπὸ ὀλίγους εἰς ὀλίγους, χωρὶς νὰ παύουν νὰ εἶναι καὶ τὰ πρῶτα», ὅπως ἔχει ἀποδείξει τρανῶς

ἡ ἱστορία, νὰ συμπληρώναμε.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ μοτίβο μιᾶς ἐδρυτάτης θεωρήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας σὶν σύγχρονο κόσμο, ἀναπτύσσεται ἡ προεδρική σκέψη, ποὺ ἀρχαλιάζει τὰ φαινόμενα τῆς σύγχρονης ψυχρότητας καὶ τῶν ποικίλων ρευμάτων ἀπέναντι σὶν Ὁρθοδοξία, γιὰ νὰ καταλήξει, μὲ περιοριστικὲς διαπιστώσεις, σὶν δι, «θεωρία περιοριστικῶν πνευματικῶν δριζόντων δὲν ἠμποροῦν νὰ ριζώσουν καὶ νὰ ἀνθίσουν, ἐπὶ μακρὸν, εἰς τὴν ἀμείλιχτον ροὴν τοῦ χρόνου».

Ἐπίσης θὰ ἔπρεπε νὰ σημειωθεῖ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο τοῦ προεδρικοῦ λόγου, ποὺ ἀναφέρεται σὶν σύγχρονο ρόλο τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου μὲ πολλὴν λεπτότητα θίγεται ἡ παρατηρουμένη ἔξαρση τοῦ «κοινωνικοῦ ἔργου» τῆς, διὰ τοῦ ὁποῖου εἶναι «τὸ μετατραπῆ εἰς μέγα φιλανθρωπικὸν καθήκον», ἐνῶ «ἔργον κύριον καὶ πρῶτον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ θερηκεντικὴ παιδεία...».

Καὶ σὲ μιὰ τελευταία ἀποστορφή δίδεται μὲ συμπνεκνωμένη διατύπωση, ὁ ἔσχατος τῆς Ἐκκλησίας στόχος: «Ἡ μυστικὴ κλήμαξ τοῦ Ἰακώβ, ἡ ὁποία φέρει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ ἀνέσπερον φῶς, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, «πρὸς τὴν ἀλήνη καὶ ὑπερφρη καὶ ὑπεριδρυμένην τῶν συμβόλων ἀλήθειαν».

Σὶν συγκεχυμένην ἐποχὴ μας, σὶν τὴν ἄδρανεα τῶν ψυχῶν γιὰ τὰ «τιμιώτατα» καὶ «τὴν ὑπεριδρυμένην τῶν συμβόλων ἀλήθειαν», ὅπου τὰ «ἀπλά τῆς θεολογίας μυστήρια», κείμενα σάν τὸ προεδρικό, μᾶς ξαφνιαζοῦν εὐάρεστα καὶ τινύουν τὶς ἐλπίδες μας, δι, ἐπὶ τέλος, «δὲν κατέγομεν ἐν ἀδικία τὴν ἀλήθειαν», ὅι ἡ Ὁρθοδοξία βιοῦται.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, σὶν ἐπισημότερη σιγμὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, μᾶς θυμίζει τοὺς θεολογοῦντας Ἀυτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, σάν τοὺς Ἀνδρονίκους Β' καὶ Γ' καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν Καντακουζηνόν, ποὺ οἱ δύο τελευταῖοι συνέδεσαν τὸ ὄνομά τους μὲ τὸν θρίαμβο τοῦ Ἑουχαμοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ σημασία εἶναι ἀνυπολόγιστη γιὰ τὴν προσπάθεια διασώσεως ἀκεραίου τοῦ θεοπλά-

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗ *

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΡΑΚΙΛΑ

ΤΑ νὰ διατηρήσωμεν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, χρειάζεται προσοχή. Ἡ προσοχή θὰ προκαλέσῃ κάθε ἀνθρώπινον ἀγαθὸν καὶ κάθε ἀρετή. Καὶ μὴ διὰ τῆς κακῆς προαιρέσεως αὐτοκτονήσωμεν πνευματικῶς. Ἀντιθέτως νὰ φροντίζωμεν, ὥστε νὰ μὴ ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τὴν προσφερομένην εὐδαιμονίαν. Ἄλλ' οὔτε καὶ διὰ τῆς ἀμελείας νὰ ἀπορρίψωμεν τοὺς στεφάνους ποῦ ὁ Χριστὸς ἐπλεξε διὰ τὰς κεφαλὰς μας. Διότι αὐτὴν τὴν πνευματικὴν ζωὴν, αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς, παρὼν εἰς τὰς ψυχὰς μας, φυτεύει κατὰ τὸν τρόπον ἀνεξικνιάστον. Ὁ ἴδιος εὐρίσκεται ἀληθῶς πλησίον μας καὶ συνεργεῖ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν σπερμάτων ποῦ ἔρριψεν ὁ Χριστὸς εἰς τὰς ψυχὰς μας διὰ τῆς ἀναστάσεώς του. Ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν, ὄχι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐπὶ γῆς ἀναστροφῆς του μετὰ τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ κατὰ οὐσιαστικώτερη συμμετοχὴν, καθ' ἣν γινόμεθα, διὰ τῆς μεταλήψεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματός του, σῶσμοι καὶ οὐζῶι καὶ μέλη ἐνεργὰ ἰδικὰ του. Ὅπως ἡ φιλανθρωπία του εἶναι ἀνέκφραστη, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐκινήθη πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀθλίους, τοὺς ὁποίους τόσον ἠγάπησε καὶ τόσων χαρίτων ἀξίωσε καὶ ἡ ἔννοσίς του μετὰ τοὺς ἀγαπητούς του εἶναι ὑπεράνω πάσης ἐννοίας καὶ πραγματικότητος, ἔτσι καὶ ὁ τρόπος, μετὰ τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται μαζί μας καὶ μᾶς βοηθεῖ, εἶναι ὑπερφυσικὸς καὶ ἀντάξιός Ἐκείνου,

ποῦ κάνει ὑπερφυσικὰ ἔργα. Γιατὶ με κάποια σύμβολα, ποῦ ἀντιστοιχοῦν στὸν θάνατόν του ποῦ ἀληθινὰ ἀπέθανε γιὰ νὰ ζήσωμεν ἡμεῖς, τὰ ὁποῖα προσαρμόζει σ' ἐμᾶς ἀναλογικά, (τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ τὴν θ. Εὐχαριστίαν), μᾶς κάνει κοινωνοὺς τῆς ζωῆς του.

Διὰ τῶν μυστηρίων αὐτῶν, διὰ τῶν ὁποίων συμβολίζεται ὁ τόπος τοῦ Κυρίου, καταγγέλλομεν, δηλ. μαρτυροῦμεν τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δι' αὐτῶν ἀναγεννώμεθα πνευματικῶς, ἀναπλασοῦμεθα καὶ ἐνούμεθα μυστικῶς μετὰ τὸν Σωτῆρα. Αὐτὰ εἶναι τὰ μυστήρια, διὰ τὰ ὁποῖα λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμὲν» (Πράξ. ιζ' 28). Καὶ τὸ μὲν βάπτισμα μᾶς δίδει τὴν ἀληθινὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ὑπόστασιν, ἀφοῦ μᾶς παραλαμβάνει νεκροὺς καὶ διεσθαρμένους καὶ μᾶς εἰσάγει προγευστικῶς εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Διὰ δὲ τοῦ χρίσματος τοῦ ἁγίου μύρου, τελειοῦται ὁ ἀναγεννηθεὶς εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν ζωὴν, ὑπερ χρίσμα κορηγεῖ τὴν κατάλληλον ἐνεργειαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ δὲ θ. Εὐχαριστία συγκρατεῖ καὶ συντηρεῖ τὴν ψυχὴν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Εἰς τὴν διατήρησιν τῆς κτηθείσης χάριτος καὶ διαφύλαξιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἀποφασιστικῶς συντελεῖ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Χάρις εἰς τὸν «Ἄρτον τῆς ζωῆς», ζῶμεν μὲν «ἐν αὐτῷ», δηλαδὴ τῷ Χριστῷ, «κινούμεθα» δὲ διὰ τοῦ ἁγίου χρίσματος, ὡς ἔχοντες ἤδη λάβει τὴν ἐν Χριστῷ ὑπαρξιν ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι.

Κατὰ τὸν ἐξῆς δὲ τρόπον ζῶμεν ἐν τῷ Θεῷ: Μεταφέροντες τὴν ζωὴν μας ἀπὸ τὸν βλεπόμενον αὐτὸν κόσμον εἰς τὸν μὴ βλεπόμενον. Δὲν ἀλλάσομεν, βεβαίως, τὸν τόπον, ἀλλὰ τὰς διαθέσεις τῆς ψυχῆς, τὸν τρό-

Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος 49 - 50.

πον σκέψεως και ζωής. Διότι δεν ἐκινήθημεν ἡμεῖς πρὸς τὸν Θεὸν οὔτε ἡμεῖς πρῶτοι ἀνήλθαμεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεὸς συγκαταβάς κατήλθε πρὸς ἡμᾶς. Δὲν τὸν ἐζητήσαμεν, ἀλλὰ μᾶς ἐζήτησε. Δὲν ἐζήτησε τὸ πλανώμενον πρόβατον τὸν ποιμένα, οὔτε ἡ «ἀπολοσθεῖσα δραχμὴ» τὸν κάτοχόν της. Ἄλλ' αὐτὸς ὁ σαρκωθείς Κύριος, ἔσκυψεν εἰς τὴν γῆν καὶ εὔρε τὴν εἰκόνα «φθαρείσαν τοῖς πάθεσι». Καὶ ὡς Καλὸς Ποιμὴν ἀνεζήτησε τὸ «ὀρειάλωτον πρόβατον (καὶ) τοῖς ὤμοις ἀναλαθῶν» τὸ ἠσφάλισεν εἰς τὴν ποιμνὴν του. Δὲν μετέφερε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν γῆν, ἀλλὰ κατέστησεν οὐρανίους τοὺς ἐπιγεύους ἀνθρώπους, εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ὁποίων ἐνέβαλλεν οὐράνιον δύναμιν. Δὲν τοὺς ἀνεβίβασεν εἰς τὸν οὐρανόν, λοιπόν, ἀλλὰ κατελθὼν πρὸς ἡμᾶς κατεβίβασε τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, ὅπως λέγει ὁ Δαβὶδ· «Ἐκκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη» (Ψαλμ. ιζ' 10). Λοιπόν, ὁ Χριστός, διὰ τῶν ἱερῶν τούτων μυστηρίων, ὡς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, εἰσῆλθεν ὡς διὰ κάποιων θυρίδων εἰς τὸν σκοτεινὸν αὐτὸν κόσμον. Καὶ ἀφοῦ θανατῶνει πρῶτον τὴν ἀμαρτιῶν ζωὴν, ἐγκαθιδρύει τὴν ὑπερκόσμιον. Καὶ τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» νικᾷ τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας. Τοῦτο δὲ αἰνιγματωδῶς σημαίνει ὁ λόγος Του· «Ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ιε', 33), διὰ τῆς ἀθανάτου καὶ ἀμεταβλήτου ζωῆς, τὴν ὁποίαν εἰσῆγαγεν εἰς τὸ θνητὸν καὶ διαλυόμενον σῶμα μας. Καὶ ὅπως ὅταν εἰσέλθῃ εἰς ἓνα κῶρον, πού φωτίζεται διὰ λύχνου, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀποστρέφει κανεὶς τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὸν λύχνον καὶ κατακτάται ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τοῦ φωτός, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἡ εἰσερχομένη εἰς τὰς ψυχὰς διὰ τῶν μυστηρίων καὶ ἐνοικουσα λαμπρότης τῆς μελλούσης ζωῆς, κυριαρχοῦσα ἐπὶ τῆς σαρκικῆς ζωῆς, ἐξουδετερῶνει τὸ κάλλος καὶ τὴν φαινομενικὴν λαμπρότητά της. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ πνευματικὴ ζωὴ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας κάθε σαρκικὴ ἐπιθυμία ἐξαφανίζεται, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· «Πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε» (Γαλ. ε', 126). Ὁ Κύριος, ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, αὐτὴν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς ἐκάραιε καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν ἤνοιξε. Καὶ ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον σαρκωθείς καὶ ὅταν ἀνῆλθε πρὸς τὸν Πατέρα, τὴν πόλιν αὐτὴν ἄφησεν ἀνοικτὴν καὶ δι' αὐτῆς τῆς πόλης τῶν μυστηρίων ἔρχεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ ὄχι μόνον ἔρχεται, ἀλλὰ καὶ παραμένει πάντοτε μαζί μας. Καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰῶνων με ἡμᾶς, ὅπως ὑπεσκέθη.

Λοιπόν, αὐτὰ τὰ μυστήρια δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ πύλη, διὰ τῆς ὁποίας εἰσερχόμεθα εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως εἶπεν ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ. Δι' αὐτῆς τῆς πύλης, ὄχι μόνον ἄγγελοι καταβαίνουν ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, (ἀφοῦ ἕκαστος βαπτιζόμενος ἔχει ἓνα ἄγγελον), ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Δεσπότης τῶν ἀγγέλων. Διὰ τοῦτο, ὅταν ὁ Κύριος ἔλαβε τὸ Βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, ἤνοιξε τὸν οὐρανόν, δεικνύων με τοῦτο, ὡς προτύπωσιν, ὅτι διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰσερχόμεθα εἰς τὸν παράδεισον. Καὶ με ἐκεῖνα πού εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ζωὴν ὁ μὴ βαπτισθεὶς, ἐβεβαίωσεν, ὅτι αὐτὸ εἶναι μία εἴσοδος καὶ πύλη διὰ τὸν οὐρανόν. Καὶ ὅταν ὁ Δαβὶδ λέγῃ «Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης», αὐτὰς τὰς πύλας, νομίζει, ἐπεθύμει. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλοὶ προφητῆται καὶ βασιλεῖς ἐπεθύμησαν νὰ ἴδουν, δηλαδὴ ἐρχόμενον εἰς τὴν γῆν τὸν τεχνίτην τῶν θυρῶν αὐτῶν. Καὶ ἐὰν ὁ Δαβὶδ ἐπετύγχανε τοῦ ποθουμένου, νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῶν πυλῶν τούτων, θὰ ὡμολόγει χάριτας εἰς τὸν Θεόν, πού κατεσκεύασε τὰς πύλας· «Εἰσελθὼν γάρ, λέγει, ἐν αὐταῖς, ἐξομολογήσομαι τῷ Κυρίῳ». Ὡς ἐὰν ἔλεγεν, ὅτι εἰσερχόμενος διὰ τῶν πυλῶν τούτων, θὰ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειοτέραν γνῶσιν τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ποῖα ἀπόδειξις μεγαλύτερα δύναται νὰ ὑπάρξῃ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸ νὰ καθαρῖζῃ τὸν ρύπον τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος, διὰ τῆς κρίσεως δὲ με ἄγιον μύρον νὰ χαρίξῃ οὐράνιον βασιλείαν καὶ νὰ δίνη τὸ Σῶμα του καὶ τὸ Αἷμα του εἰς θρῶσιν καὶ πόσιν; Δύναται νὰ γίνῃ τίποτε ἀνώτερον, ἀπὸ τὸ νὰ γίνωνται οἱ ἄνθρωποι θεοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ ἀναβιάξῃ εἰς ἐπίπεδον θείας τιμῆς, διὰ νὰ τιμᾶται καὶ αὕτη; Τὴν κοικὴν σάρκα νὰ ὑψῶνῃ, διὰ τῆς Σαρκώσεώς του, εἰς τοιαύτην δόξαν, ἀφοῦ ἔγινεν ἡδὴ ὀμότιμος καὶ ὀμόθεος με τὴν θείαν φύσιν; Ὑστερα ἀπὸ αὐτά, ὑπάρχουν περιθώρια υπερβάσεως τῶν θείων τούτων δωρεῶν;

(Συνεχίζεται)

Βίος τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μωϋσέως τοῦ Οὐγγρου, ὅστις ἀνεπαύθη εἰς τὴν Μονὴν τῶν Σηηλαίων τοῦ Κιέβου *

ΕΝ ΗΤΟ ἄγνωστον εἰς τὸν μακάριον αὐτὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἦτο ἀγαπητὸς τοῦ Ἁγίου Βόριδος (οἱ ἅγιοι Βόρις καὶ Γκλέμπ ἦσαν οἱ δύο νεώτεροι υἱοὶ τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου, Τσάρου τῆς Ρωσσίας). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῶν, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῶν Σβιαταπόλκ, ὁ «κατηραμένος», ἐπιβουλεύομενος αὐτούς, δολίως τοὺς ἐφόνευσε καὶ ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὰς χεῖρας του. Ὑστερον ἀπὸ πέντε χρόνους, Ἰαροσλάβος ὁ σοφός, ἔλθων ἐναντίον τοῦ Σβιαταπόλκ ἐνίκησε αὐτὸν καὶ τὸν ἐξέβαλε τοῦ Κιέβου.

Ὁ ἅγιος αὐτός Μωϋσῆς ἦτο Οὐγγρος τὸ γένος, ἀδελφὸς τοῦ Γεωργίου, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὁποίου, ὁ ἅγιος Βόρις, ἐτοποθέτησε χρυσοὺς περικεφαλαίαν. Ὁ Γεώργιος ἐφονεύθη μετὰ τοῦ Ἁγίου Βόριδος εἰς τὴν Ἄλταν, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἀπειμῆθη διὰ τὸ ἀποσπᾶσθαι τὴν περικεφαλαίαν. Ὁ Μωϋσῆς μόνος διέφυγε τὸν πικρὸν θάνατον καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπ' ἐκείνην τὴν φρικτὴν μαιοφονίαν, καὶ ἐπῆγε εἰς τὴν Πρεδισλάβαν, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἰαροσλάβου καὶ ἔμεινε ἐκεῖ. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ καταφύγῃ εἰς ἄλλο μέρος, ὁ γενναῖος παρέμεινε ἐκεῖ προσεχόμενος εἰς τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας του.

Ὁ εὐλαβέστατος πρίγκιψ Ἰαροσλάβος, λόγῳ τῆς θερμῆς πνευματικῆς ἀγάπης ποῦ ἠσθάνετο πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Βόριδα, ζητῶν ἐκδικῆσιν διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐπέβραμε κατὰ τοῦ Σβιαταπόλκ καὶ ἐνίκησε τὸν ἄθεον, ὑπερήφανον καὶ κατηραμένον τύραννον.

Ὁ Σβιαταπόλκ διέφυγε εἰς τὴν Πολωνίαν ὅμως ἐπέστρεψε καὶ πάλιν μετὰ τοῦ Πολυεσλάβου, ἡγεμόνος τῆς Πολωνίας, ἐξεδίωξε τὸν Ἰαροσλάβον καὶ ἐκάθησε εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κιέβου.

Ὁ Πολυεσλάβος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Πολωνίαν

φέρων ὡς αἰχμαλώτους, τὰς δύο ἀδελφὰς τοῦ Ἰαροσλάβου, τοὺς «βογιάρους» (σωματοφύλακας) του καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὸν μακάριον Μωϋσῆν, δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας μὲ βαρεῖας ἀλύσεις.

Γυνὴ τις νεαρὰ καὶ ὠραία, ἀπὸ τὰς εὐγενεῖς τοῦ τόπου, κάτοχος μεγάλης περιουσίας καὶ δυνάμεως, ὅταν τὸν εἶδε, ἐτρόθη εὐθὺς ὑπὸ τοῦ κάλλους του. Ἐπιθυμοῦσα λοιπὸν νὰ ἀποκτήσῃ τὸν δίκαιον, πλησιάζει αὐτὸν καὶ τοῦ λέγει: ὦ ἄνθρωπε, ἀδίκως ὑπομένεις τοιαύτας βασάνους, διότι φαίνεσαι ἱκανὸς καὶ εὐφυῆς καὶ δύνασαι νὰ ἐλευθερωθῆς ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς θλίψεις. Ἄλλ' ὁ Μωϋσῆς τῆς ἀπήντησε: Οὕτως ἠθέλησεν ὁ Κύριος. Ἡ γυνὴ τοῦ εἶπε καὶ πάλιν: Ἐὰν ὑποταχθῆς εἰς ἐμέ θὰ σὲ ἐλευθερώσω καὶ θὰ σὲ καταστήσω μέγαν εἰς ὀλόκληρον τὴν Πολωνίαν καὶ θὰ κυβερνᾷς καὶ ἐμέ.

Ὁ μακάριος ἀντιληφθεὶς τὴν ἄσμενον ἐπιθυμίαν τῆς ἀπήντησε: Ποῖος ἄνθρωπος, ὑπακούσας εἰς γυναῖκα καὶ παραδόσας ἑαυτὸν εἰς αὐτὴν, ἐποίησεν ὀρθῶς; Ὁ πρωτόπλαστος Ἄδამ ὑπακούσας εἰς τὴν Εὐάν ἐδιώχθη τοῦ Παραδείσου. Ὁ Σαμψών, ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπέρτερος ὄλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν δύναμιν καὶ ἐνίκησε τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ, εἰς τὸ τέλος παρεδόθη ἀπὸ μίαν γυναῖκα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ὁ Σολομών, ὅστις ἐφθασε εἰς τὰ βάθη τῆς σοφίας, ἐπειδὴ παρεδόθη εἰς τὰς γυναῖκας ἠσέθησε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἡρώδης, ὁ ὁποῖος ἐκέρδησε πολλὰς νίκας, εἰς τὸ τέλος γενόμενος δούλος γυναικός, ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Πῶς λοιπὸν ἐγώ, ἐνῶ εἶμαι ἐλευθερός, νὰ δουλώσω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς γυναῖκα, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζω ἀπὸ τὴν μικρὰν τῆς ἡλικίας; Ὅμως αὐτὴ τοῦ ἀπήντησε: Θὰ σὲ ἐλευθερώσω καὶ θὰ σὲ καταστήσω λαμπρὸν καὶ ἔνδοξον καὶ κύριον τῆς οἰκίας μου, διότι θέλω νὰ σὲ κάμω σύζυγόν μου, μόνον κάμε μου τὸ θέλημα καὶ ἐκπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς μου καὶ ἐπίτρεψέ μου νὰ εὐφρανθῶ εἰς τὰ κάλλη σου. Πράγματι, τὰ θεληγῆτά σου δύνανται νὰ κατανύξουν τὸ πῦρ ποῦ ἦναψε εἰς τὴν καρδίαν μου, διότι δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὸ κάλλος καὶ ἡ δύναμις σου νὰ καταστραφῶν ἀσυλλογίστως. Ἄν δεχθῆς, ὁ πόθος μου πρὸς σὲ θὰ ἐκκληρωθῆ καὶ σὺ θὰ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἄγγλοφώνου Περιοδικοῦ «Orthodox Life» ὑπὸ τοῦ μ.ι.μ.

ΛΟΘΗΚΗ
ΥΠΗΦΑΚΤΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

γίνης κύριος ἐμοῦ, τῆς περιουσίας μου καὶ δυνάμεώς μου καὶ ὁ γηγόμενος τῶν ἀβοιγάρων». Ἄλλ' ὁ μακάριος Μωϋσῆς τῆς ἀπήντησε: γνώριζε καλῶς ὅτι δὲν θὰ κάμω τὸ βέλτημα σου, οὔτε ἐπιθυμῶ τὴν δυνάμιν σου καὶ τὸν πλοῦτον σου, διότι ἡ σωφροσύνη τοῦ πνεύματός καὶ ἡ ἀγνότης τοῦ σώματος εἶναι ἀνώτερα ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἄς μὴ ἀπολέσω τοὺς κόπους τῶν πέντε χρόνων κατὰ τὰ ὁποῖα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, ὑπομένω αὐτὰς τὰς ἀλύσεις. Δὲν εἶμαι ἔνοχος δι' ὅτι πᾶσχω, δι' αὐτὸ καὶ ἐλπίζω διὰ μέσου αὐτῶν νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὰς αἰωνίους βασάνους.

Τότε ἡ γυνὴ ἰδοῦσα ὅτι στερεῖται τοιαύτης ὠραιότητος, ἤρπασε μίαν ἄλλην συμβουλὴν τοῦ διαβόλου. Ἐὰν τὸν ἐξαγοράσω, ἐσκέφθη, ἀπὸ τὰ δεσμὰ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ μοῦ ὑποτάσσεται καὶ χωρὶς τὴν βελησίον του. Ἀπέστειλε λοιπὸν πρὸς τὸν κύριον τοῦ Μωϋσέως καὶ ἐζήτηε νὰ τῆς δώσῃ αὐτόν, ἀντὶ ὅσων χρημάτων ἤθελε. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἰδὼν τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον διὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα, ἐπάληθρον αὐτὸν εἰς αὐτὴν ἀντὶ 1000 γρεβνα ἀργυρίου. Ὅταν ἐγένεν κυρίαρχός του, ἡ γυνὴ διέταξε νὰ τὸν φέρουσ ἐνώπιόν της. Καὶ ἴδουσα αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, τὸν ἐνέδυσσε μετ' πολυτελεῖ ἐνδύματα, καὶ τρέφουσα αὐτὸν διὰ ἡδονικῶν ἐδεσμάτων, ἐξηνάγκαζε αὐτὸν παντοίως εἰς ἔρωτα μετ' αὐτῆς, βιάζουσα αὐτὸν δὲ συγκατεθῆ εἰς τὴν ἀκολασίαν της. Ἄλλ' ὁ δίκαιος, βλέπων τὴν παραφροσύνην τῆς γυναικός, ὑπέβαλεν ἑαυτὸν εἰς ἀγῶνας, εἰς νηστείας, εἰς προσευχὰς καὶ ἀργυπνίας. Καὶ προέκρινε νὰ ἐσθίῃ παξιμάδι καὶ ὕδωρ μετ' ἀγνότητος διὰ τὸν Θεόν, παρὰ ἀκριβὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ μετὰ μολυσμοῦ. Δὲν ἀπέξευδθη μόνον τὸν ἕνα χιτῶνα, ὡς ὁ Ἰωσήφ, ἀλλὰ ἐγύμνωσεν ἑαυτὸν ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ πλοῦσια φορέματα. Ἐφευγε τὴν ἀμαρτίαν καὶ δὲν ἐλογιάζεν εἰς οὐδὲν ὅλον τὸν κόσμον. Δι' αὐτὸ ἐνίκησε τὴν ὀργὴν τῆς γυναικός, ἡ ὁποία διέταξε νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας. Ὅμως ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς δούλους του, οἱ ὁποῖοι στηρίζουν τὴν ἐλπίδα τους εἰς Αὐτόν.

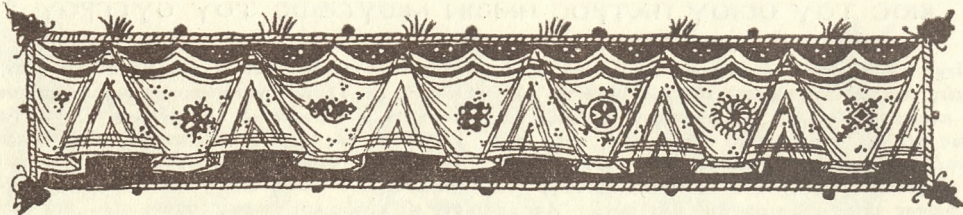
Εἰς δούλος τῆς πονηρᾶς αὐτῆς γυναικὸς ἐκινήθη εἰς συμπάθειαν πρὸς τὸν ἅγιον Μωϋσῆν καὶ κρυφίως ἔτρεφε αὐτόν. Οἱ σύνδουλοι τοῦ Μωυσέως, ἐν τῷ μεταξῷ, προέτρεπον αὐτὸν λέγοντες: Ἄδελφὲ Μωυσῆ, τί σὲ ἐμποδίζει νὰ ὑπανδρευθῆς; Εἶσαι ἀκόμη νέος καὶ ἡ γυνὴ αὐτὴ εἶναι μίαν χήρα, ἡ ὁποία ἐζῆσε μετὰ τοῦ ἀνδρός της ἐν ἔτος μόνον. Εἶναι ἡ ὠραιότερα γυνὴ ἐξ ὅλων, καὶ κατέχει ἀνεκτίμητον πλοῦτον καὶ μεγάλην δύναμιν εἰς τὴν χώραν τῶν Πολωνῶν. Ἀλήθεια, ἂν θὰ ἤθελε νὰ πάρῃ ἕνα ἀπὸ τοὺς πρίγκηπας, ποῖος θὰ τὴν ἀπέφευγε; Καὶ εὖ εἶσαι ἕνας ἀιχμάλυτος καὶ δούλος σ' αὐτὴν τὴν γυναῖκα καὶ δὲν θέλεις νὰ γίνῃς ὁ κύριός της; Ἐὰν λέγῃς ὅτι δὲν δύνασαι νὰ παραβῆς τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, δὲν λέει ὁ Κύριος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον «ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναι-

κὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;» (Ματθ. 19, 5). Καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγει «κρείσσον γαμήσιον ἢ πυροῦσθαί» (Α' Κορινθ. 7, 9). Καὶ ἐπιτρέπει τὴν τὴν χρήση νὰ ἔρχωνται εἰς δεῦτερον γάμον. Ἐφ' ὅσον δὲν εἶσαι μοναχὸς καὶ εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ τούτου, διατὶ παραδίδεις τὸν ἑαυτὸν σου εἰς κακὰ καὶ πικρὰς βασάνους καὶ διὰ ποῖον λόγον ἀποφεύγεις τὸν γάμον; Ἐὰν ἐπιτρέψῃς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἀποθάνῃ εἰς αὐτὰς τὰς βασάνους, τί ἔπαιον θὰ ἔχῃς; Ποῖος ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ Ἄδὰμ ἕως σήμερον κατεφόρησε τὴν γυναικα πλὴν τῶν μοναχῶν; Τί ἔκαμαν ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ; Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐνίκησεν εἰς τὴν ἀρχὴν ἀλλ' ὕστερον καὶ αὐτὸς πῆρε γυναῖκα. Καὶ ἐὰν ἴσως γλυτώσῃς τὴν ζωὴν σου, οὕτως ἢ ἄλλως μέλλει νὰ λάβῃς ἄλλην γυναῖκα καὶ ποῖος τότε δὲν θὰ σὲ περιγελάσῃ διὰ τὴν ἀνοησίαν σου; Εἶναι προτιμώτερον διὰ σέ, νὰ παραδόσῃς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, καὶ νὰ ἐλευθερωθῆς καὶ νὰ γίνῃς κύριος ὅλης αὐτῆς τῆς γῆς.

Ἄλλὰ ὁ εὐλογημένος Μωυσῆς ἀπεκρίθη: Ὡ ἀδελφοί μου καὶ φίλοι μου καλοί, καλῶς με συμβουλεύετε. Ἄλλὰ νομίζω ὅτι οἱ ψιθυρισμοὶ τοῦ ὄψεως πρὸς τὴν Εὐάν εἰς τὸν Παράδεισον νὰ μὴ ἦσαν καλύτεροι ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας λόγους. Μὲ βιάζετε νὰ παραδοθῶ εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ μὲ κανένα τρόπο δὲν θὰ δεχθῶ τὴν συμβουλή σας. Ἐὰν ἐγὼ ἀποθάνω εἰς αὐτὰ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς πικρὰς βασάνους ἐλπίζω μὲ μεγαλυτέραν θεβαιότητα νὰ εἴρω ἔλεος παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν οὕτως ἔχῃ, ὥστε ὅλοι οἱ δίκαιοι νὰ σώζονται διὰ τοῦ γάμου, ὅμως ἐγὼ εἶμαι ἀμαρτωλὸς καὶ δὲν δύναμαι νὰ σωθῶ μετὰ γυναικός. Ἐὰν ὁ Ἰωσήφ παρεδίδοτο εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Πετεφροῦ, δὲν θὰ ἐγένετο κατόπιν βασιλεὺς. Διότι ὁ Θεὸς εἶδε τὴν ὑπομονὴν του καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν βασιλείαν εἰς τὰς χεῖρας του. Καὶ οὕτω δοξάζεται διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διὰ τὴν σωφροσύνην του, μολοντοὶ ἀφήκεν τέκνα ἀπὸ τῆς γυναῖκας του. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν θέλω νὰ λάβω τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου, οὔτε νὰ ἔχω ἐξουσίαν, οὔτε νὰ εἶμαι εἰς τὴν χώραν τῆς Πολωνίας, οὔτε νὰ τιμηθῶ εἰς δόλοκληρον τὴν ρωσικὴν γῆν. Περιφρονῶ ὅλα αὐτὰ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐὰν φύγω ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς τῆς γυναικὸς ζωντανὸς θὰ γίνω μοναχός. Τῷ ὅντι ὁ Κύριος εἶπε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον: πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει». (Ματθ. 7, 32). Δι' αὐτὸ σὰς ἐρωτῶ. Διὰ ποῖον εἶναι ὀρθώτερον νὰ ἐργάζεταιται κανεὶς διὰ τὸν Χριστὸν ἢ διὰ τὴν γυναῖκα; Ὁ Ἀπόστολος λέγει καὶ δούλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις ὑμῶν εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἄς γίνῃ γνωστὸν εἰς ἐσὰς, οἱ ὁποῖοι μὲ κρατεῖτε εἰς τὰ δεσμὰ, ὅτι τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς δὲν με δολάζει τὸ σύνολον καὶ δὲν δύναται νὰ με ἀποπληνῆσῃ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ μου.

(τὸ τέλος στὸ ἐπόμενο)

ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ *

«Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὑψόμεθα τῷ ἀπροσί-
τῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως· Χριστὸν ἐξαστράπτοντα, καὶ
χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδον-
τες».

ΠΕΙΔΗ ὁ ἄνθρω-
πος εἶναι σύνθετος
ἐκ ψυχῆς καὶ σώμα-
τος, ἔχει διπλὰς τὰς
αἰσθήσεις, πέντε τῆς
ψυχῆς καὶ πέντε τοῦ
σώματος· καὶ αἱ μὲν
τῆς ψυχῆς εἶναι αὐ-

ται: νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία, αἰσθη-
σις· αἱ δὲ τοῦ σώματος εἶναι αἰται: ὄρα-
σις, ἀκοή, ὄσφρησις, γεῦσις, ἀφή. Παραγ-
γέλλει λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ὁ Ἱερός Μελωδὸς
νὰ φυλάτιωμεν καθαρὰς τὰς νοεράς αἰ-
σθήσεις τῆς ψυχῆς ἀπὸ κακᾶς ἐπιθυμίας
καὶ θνυμῶν, ἀπὸ λογισμῶν βλασφημῶν,
πονηρῶν καὶ αἰσχροῦν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν,
ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη τὰ καλοῦμενα ψυχικὰ
ὁμοίως νὰ φυλάτιωμεν καθαρὰς καὶ τὰς
αἰσθήσεις τοῦ σώματός μας· καὶ τὰ μὲν
ὀμμάτιά μας πρέπει νὰ φυλάτιωμεν καθα-
ρὰ ἀπὸ θῆαιρα καὶ χορῶν καὶ παιγνίδια
καὶ ἀπὸ ἄλλας αἰσχροῦν καὶ πονηρῶν θε-
ωρίας, αἱ ὁποῖαι προξενοῦσι κέντρα τῶν
σαρκικῶν ἡδονῶν τὰς δὲ ἀκοάς μας πρέ-
πει νὰ φυλάτιωμεν καθαρὰς ἀπὸ τὸ νὰ μὴ
ἀκούον ἰραγοῦδια, αἰσχρολογίας, βλα-
σημίας, κατακρίσεις, ὕβρεις, φιλονεικί-
ας, μάχας, ψευδολογίας, ματαιολογίας·
ὡσαύτως δὲ παραγγέλλει εἰς ἡμᾶς νὰ φυ-
λάτιωμεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις μας
ἀπὸ τὰ βλαπτικὰ ἀντικείμενα, ἐπειδὴ ἀπὸ
τὰς αἰσθήσεις ὡς ἀπὸ τινος θυρίδας ἀνα-
βαίνει ὁ τῆς ψυχῆς θάνατος, κατὰ τὸ γε-

γραμμένον· «Ἀνέβη θάνατος διὰ τῶν θυ-
ρίδων» (Ἱερ. θ', 20).

Φαίνεται δὲ ὅτι ἐρανίσθη τὰ λόγια
ταῦτα ὁ Μελωδὸς ἀπὸ τὸν Θεολόγον Γρη-
γόριον λέγοντα· «Διατηρεῖται δὲ εἰς πέμ-
πην ἡμέραν (τὸ πρόβατον τὸ ἐν τῷ Πά-
σχα θυόμενον δηλαδὴ καὶ τὸν Χριστὸν προ-
τυποῦν), ἴσως ὅτι καθαρικὸν αἰσθήσεων
τὸ ἐμὸν θῦμα, ἐξ ὧν τὸ παιεῖν, καὶ περὶ
ἧς ὁ πόλεμος, εἰσοδεχομένης τὸ κέντρον
τῆς ἀμαρτίας». (Δόγ. εἰς τὸ Πάσχα).
Ἐὰν λοιπὸν καθαρῶμεν κατὰ τὰς αἰσθή-
σεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μάλι-
στα δὲ κατὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν ὄρασιν, θέ-
βαια θέλομεν ἀξιώσθαι νὰ εἰδῶμεν μὲ τοὺς
νοεροὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς τὸν Δεσπό-
την Χριστὸν, ὅστις ἀνιστάμενος ἀπὸ τὸν
τάφον, ἐξαστράπτει ὑπὲρ τὸν ἥλιον μὲ τό-
σον πολὺ καὶ ὑπερβολικὸν φῶς τῆς ἀνα-
στάσεως, ὥστε αὐτὸ διὰ τὴν ὑπερβολὴν
εἶναι ἀπλησίαστον· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Κῆ-
ριος ἐβεβαίωσεν ἐκτῶν· «Μακάριοι οἱ
καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν
ὄψονται» (Ματθ. ε' 8). Τὸ δὲ «Ἀπό-
σιτον» ἐρανίσθη ὁ Μελωδὸς ἀπὸ τὸν Παῦ-
λον λέγοντα· «Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασία,
φῶς οἰκῶν ἀπόσιτον». (α' Τιμ. ζ' 16).
Ὁμοίως, ἐὰν καθαρῶμεν κατὰ τὴν ἐ-
σωτερικὴν καὶ νοερὰν ἀκοὴν τῆς ψυχῆς,
καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀκοὴν τοῦ σώ-
ματος, θέβαια θέλομεν ἀκοῦσι καὶ ἡμεῖς
τρανῶς τε καὶ καθαρῶς τὸν ἀναστάντα
Χριστὸν νὰ λέγῃ καὶ πρὸς ἡμᾶς καθὼς εἰς
τὰς Μυροφόρους τὸ «Χαίρειτε».

Τί λέγω; Ἐὰν καθαρῶμεν οὐ μόνον
κατὰ τὰς δύο ταύτας αἰσθήσεις τὴν ὄ-
ρασιν καὶ τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ κατ' ὅλας ὁ-
μοῦ, θέλομεν ἀπολαῦσι τὰς νοητὰς χά-

* Ἀπὸ τὸ «Ἑορτοδρόμο» τοῦ Ἁγίου Νικο-
δήμου τοῦ Ἁγιορείτου.

ριτας τοῦ ἀνασιάντιος Κυρίου· ἡ νοερά γὰρ ὀσφρησις ἡμῶν κεκαθαυμένη οὐσα ἔχει νὰ ὀσφραίνεται τὴν νοητὴν δομὴν καὶ εὐ-
 ὠδίαν τοῦ μύρου τοῦ ἀποπνεύοντος ἐκ τοῦ
 ἀνασιάντιος Δεσπότου, καθὼς γέγραπται·
 «Ὁσπὴ μύρον σου ὑπὲρ πάντα ἀρώματων.
 (Ἐσθ. α' 3) ὁμοίως καὶ ἡ νοερά ἡμῶν
 γεῦσις ἔχει νὰ γεύεται τὴν νοητὴν χρῆ-
 σιότητα τοῦ ἐκ νεκρῶν ἐγεροθέντος, κατὰ
 τὸ «Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρησιὸς ὁ Κύ-
 ριος» (Ψαλ. λγ' 8) ἀλλὰ καὶ ἡ νοερά
 ἡμῶν ἀφῆ θέλει αἰσθάνεται τῆς νοητῆς
 τοῦ ἀνασιάντιος περιλήψεως, κατὰ τὸ γε-
 γραμμένον «Εὐάνθυμος αὐτοῦ ὑπὸ τῆν κε-
 φαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψε-
 ται με» (Ἐσθ. β' 6) ὅθεν ὁ Συναίτης εἶ-
 πε θεῖος Γρηγόριος· «Ὁ μὴ ὁρῶν καὶ
 ἀκούων καὶ αἰσθανόμενος πνευματικῶς,
 νεκρὸς ἐστίν». (Κεφ. πζ') ἀλλὰ καὶ ὁ
 πνευματοφόρος ἐκεῖνος καὶ ὑψηλόνοος Ἄ-
 γιος Κάλλιτος ἐνα δόκλιχρον κεφάλαιον
 ἐξοδεύει ἐν χειρογράφοις σωζόμενον, ἐν
 ᾧ ἀποδεικνύει ὅτι παντὶ αἰσθητηρίῳ νο-
 ερῶ ληπτὸς ὁ Θεὸς διὰ φιλανθρωπίαν γί-
 νεται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἀ-
 πολαύσῃ τὰς νοητὰς χάριτας τοῦ ἀνασιάν-
 τος Χριστοῦ μὲ ὅλας τὰς νοεράς καὶ ὁ-
 ματικὰς αἰσθήσεις, πῶς ἐδῶ ὁ θεῖος Ἰ-
 ωάννης ἀναφέρει μόνως τὰς δύο, τὴν ὁ-
 ρασίν τῆς ψυχῆς (ἦτοι τὸν νοῦν ὅπερ γὰρ
 ἐστὶν ὀφθαλμὸς τῷ σῶματι, τοῦτο νοῦς
 τῆ ψυχῆ κατὰ τὸν θεῖον Δαμασκηνόν) καὶ
 τὴν ὁρασίν τοῦ σώματος, ὁμοίως καὶ τὴν
 ἀκοὴν τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν σωματικὴν;
 εἰς λόβον τῆς ἀπορίας ταύτης λέγομεν
 ὅτι τὰς δύο μόνον ἀνέφερον ὁ Μελωδός,
 πρῶτον, διότι αὐταὶ εἶναι αἱ πρῶται καὶ
 κύριαι καὶ κορυφαῖόταται τῶν ἄλλων, δεύ-
 τερον, διότι αὐταὶ μόναι αἱ δύο ἐνεργή-
 θησαν ὑπὸ τῶν Μυροφόρων ἐν τῇ ἀνα-
 σιάσει τοῦ Κυρίου· διὰ τῆς ὁράσεως γὰρ
 τῶν ὀφθαλμῶν εἶδον τὸν ἀνασιάντα Χρι-
 στόν, καὶ διὰ τῆς ἀκοῆς ἤκουσαν τὰ γλυκύ-
 ταια λόγια ὅπου εἶπε πρὸς αὐτὰς μετὰ τὴν
 Ἀνάστασιν ὁ ἀνασιάνς Ἰησοῦς· διότι ἂν
 καὶ ἡ ἀφῆ εἰσολμῆθη παρὰ τῆς Μαρίας
 νὰ ἐνεργηθῆ, ἔμεινεν ὅμως πάλιν ἀνερέ-
 γητος ἡκουσε γὰρ αὐτὴ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ
 ὁ Κύριος, λέγων· «Μαρία μὴ μου ἄπαιον».
 (Ἰω. κ' 17).

Ἐάν λοιπὸν καθαρισθῶμεν κατὰ τὰς
 αἰσθήσεις, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς δύο, θέ-
 λομεν ἀπολαύσει τὰς χάριτας τοῦ ἀνασιάν-
 τος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω· ἐάν δὲ ἡμεθα
 ἀκάθαρτοι κατ' αὐτὰς, δὲν θέλομεν ἀξιο-
 θῆ οὔτε τὸν Χριστόν νὰ ἰδῶμεν, οὔτε τὴν
 φωνὴν αὐτοῦ νὰ ἀκούσωμεν· ἐπειδὴ, κατὰ
 τὸν Σολομῶνα, «Εἰς κακότεχνον ψυχὴν
 οὐκ εἰσελεύσεται σοφία, οὐδὲ κατοικήσει
 ἐν σῶματι καταχρῶ ἁμαρτίας» (Σοφ.
 α' 4) καὶ κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον,
 «Μῦρον δοχεῖον σαπρὸν οὐ πιστεύεται»
 καὶ πάλιν «Καθαροῦ γὰρ ἄπεισαι οὐ θέ-
 μισ μὴ καθαροῦ» καὶ αὐτὸς· «Διὰ τοῦτο
 καθαροῖτον πρῶτον ἐάντων, εἶτα τῷ κα-
 θαρῶ προσουλητέον». (Λόγ. α' περὶ Θε-
 ολογίας). Τί λέγω; ὄχι μόνον ἀκάθαρτοι
 ὄντες κατὰ τὴν ὄψιν καὶ ἀκοὴν δὲν θέλο-
 μεν ἰδεῖ τὸ ὑπέρολαιπρον καὶ παντοπόθη-
 τόν πρόσωπον τοῦ ἀνασιάντος Δεσπότου,
 οὔτε θέλομεν ἀκούσει τὴν γλυκντάτην αὐ-
 τοῦ φωνήν, ἀλλὰ καὶ θέλομεν ἐλεγχθῆ
 παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς λέγοντος ἐκεῖνα τὰ
 τοῦ Ἡσαίου· «Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ
 συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ
 ἴδετε» (Ἠσ. ε') ὁ γὰρ ἀκάθαρτος ὢν
 κατὰ τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
 σώματος, αὐτὸς εἶναι ἀκάθαρτος καὶ κα-
 τὰ τὴν καρδίαν· ἀκάθαρτος δὲ καρδία μυ-
 στήρια Θεοῦ οὐ παραδέχεται· ὅθεν εἶπεν
 ὁ Κύριος ὅτι οὐχὶ οἱ ἀκάθαρτον ἔχοντες
 τὴν καρδίαν, ἀλλ' οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ,
 αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. (Ματθ. ε' 8).

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

ΑΥΕΙ κανείς με αίσθηση ψυχική το πνεύμα της χριστιανικής αυταπαρήσεως, πού οδηγεί σε σφαιρικές ελευθερίας και ήρωισμού εν Χριστώ, διαβάζοντας το

Πασχάλιο Μήνυμα του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Δημητρίου. Μήνυμα αντίξιο της Αποστολικής Έδρας του Άποστόλου Άνδρέου, πού τώρα και δύο χιλιάδες χρόνια βασιάζει άσβεστη την συμβολική Λυχνία της Άποκαλύψεως.

Το Πασχάλιο Μήνυμα της μαρτυρικής Έκκλησίας θέτει τα πράγματα στην θέση των, άποκαθιστά την ήθικη τάξη, φέρνει την άρμονία στον κόσμο, επανεαγρεύλίζεται άπερίμητη την φύση της Έκκλησίας και την φύση του κόσμου, διαλύει την σύγχυση, κομίζει φώς και χαρά και ελπίδα και πίστη, αναβαπτίζει τους πιστούς πάλι στο θάνατο του Ίησού και πάλι στην Άνάστασή Του και ειδοποιεί τον πεπνωκότα «κόσμο», ότι η Έκκλησία, είναι ο παρατεινόμενος Χριστός εις τους αιώνες, είτε στα Πάθη και στην Σταύρωση, είτε στα Ένδοξη Άνάστασή Του.

Το Μήνυμα του Πατριάρχου Δημητρίου, ύπηρεζε το μεγαλειότερο γεγονός των τελευταίων ημερών, γιατί σ' αυτό συμπυκνώθηκε όλο το νόημα της Έκκλησίας, του κόσμου, του παρόντος, του μέλλοντος, των πολιτισμών, της βαρβαρότητας, των νικητών, των ήττημένων, των δικαίων, των άδικων, των γελώντων, των κλαιόντων, των εμπαιζόντων, των εμπαιζομένων, των ζώντων, των αποθηροκόντων.

Όποιοι διαθέτουν «ώτα ακούειν», άς

ακούσουν. Όποιοι έχουν μάτια «του βλέπειν», άς διαβάσουν. Οι «Αθωνικοί Διάλογοι» το καταχωρίζουν δλόκληρο στις στήλες τους, για να διαβάζεται, να διδάσκει, να εμπνέει, να ύψώνει και να πλαστοργεί όρθοδόξους.

ΟΔΥΝΗΡΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

ΝΑΜΕΣΑ μας ή παρουσία των νεκρών με λόγια ή έργα πού άφησαν, με μνήμες πού χάραξαν μέσα μας, είναι εύλογια χειροπιαστή κι άνεκτίμητη. Πολύ πε

ρισσότερο, όταν τα έργα και τα ίχνη τους προσανατολίζουν προς το επέκεινα, σ' εκείνους τους κόσμους, πού οι ψυχές τους τώρα αβλίζονται «εν αγαθοίς». . . Φωνές νεκρών, πού ήχουν ακόμη σ' αυτιά μας λόγω της πρόσφατης εκδημίας τους, γίνονται ογκλονιστικά άποκαλυπτικές για μās, μιλώντας για το ίδιο το γεγονός του θανάτου και για τον Ένα, πού νίκησε το θάνατο.

Ένα τέτοιο επίκαιρο κείμενο, άναστάσιμο, θριαμβικό, κείμενο μεγάλου δασκάλου, πού πριν λίγους μήνες έφυγε από κοντά μας, δημοσιεύθηκε τελευταία στον «Ορθόδοξο Τύπο». Εύστοχη έμπνευση μιá τέτοια παρουσίαση. Ο προσφιής νεκρός, μās μιλά για την Άνάσταση. Είναι πράγματι ο πιο άρμόδιος πλέον να την κηρύξει σ' εμάς. Μās δονεί ο λόγος του, δημιουργείται ή αίσθηση, ότι μεταδίδει κάτι άπ' την έσοχη εμπειρία του.

Τί όδυνηρό όυμος, να έπισημαίνη κα-

ρεις σφάλματα μεγάλων ανθρώπων, διαν οί ίδιοι δὲν ὑπάρχουν πιά, κί' εἶσι δὲν ἔχουν καμμιά δυνατότητα νά τὰ ἐπανορθώσουν!

Ἡ σιωπή εἶναι ἡ μόνη ὀρθή στάση γιά τὰ λάθη τῶν νεκρῶν. Ἐπίς ἂν ἡ σιωπή καταλύεται ἀπό τὸ μέγεθος τῶν σφαλμάτων. Καί φαίνεται, ὅτι στήν περίπτωσιν τοῦ ἀείμνηστον Π.Ν. Τρεμπέλα συμβαίνει ἀκριβῶς αὐτό. "Οἷαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐμφανίζεται ὡς «ἀποθανόν τῇ ἁμαρτίᾳ» (Ρωμ. 6, 10), ἐάν ἐμεῖς σιωπήσουμε, οἱ λίθοι κεκορῶνται...

Ἀμαρτωλὸς λοιπὸν καὶ ὁ Χριστός! Βέβαια, πρόκειται γιά λάθος, «ἀτυχή» ἐκφράσις» πρέπει νά ποῦμε, πού ὅμως συν-οδεύει τὸν ἀείμνηστο σχεδόν ὁ δλα τὰ ἔργα του, ἄλλοῦ ἐντονότερα, ἄλλοῦ ἀνυδρότερα. Πρόκειται γιά τὴν Σχολαστικὴ θεωρία περὶ ὑπάρξεως μῆς ἰδιαίτερης ἀνθρώπινης ἀγιότητος στὸν Χριστό, πού εἶναι κατώτερη ἀπὸ τὴν ἀγιότητά του ὡς Θεοῦ, καὶ πού χρωματίζει κάπως δλο τὸ ἔργο τοῦ Τρεμπέλα, ἀφοῦ τὸν ὠδήγησε πολὲ πρῶίμα (1930) ν' ἀντιληφθῆ τὸν Θεάνθρωπο ὡς «ἡ θικὸν πρότυπον» τῶν πιστῶν.

Εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε, ὅτι ἡ ἀπόδοσις ἡθικῶν ἰδιοτήτων στὸν Τριαδικὸ Θεόν, εἰσάγει τὴν ἔννοια τῆς ἐξελίξεως ἐπίς τῆς Θεότητος καὶ ἀντιμάχεται τὴν περὶ τελειότητος τοῦ Θεοῦ διδασκαλία. Ἐνῶ ἡ ἀποδοχὴ ἡθικῶν ἰδιοτήτων στὸν Ἰησοῦ Χριστό, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, εἰσάγει ἀμέσως σὲ Νεστοριανισμὸ καὶ προσβάλλει τὴν Πατερικὴ διδασχὴ περὶ θεώσεως τοῦ προσλήμματος ἐξ ἄκρας συλλήψεως. Ὁ Θεάνθρωπος εἶναι πρόνπο τῶν πιστῶν, ἀλλὰ ὄχι ἡθικὸ πρόνπο.

Γι' αὐτὸ διαβάσουμε καὶ στὸ ἀναστάσιμο ἄρθρο τοῦ «Ὁρθοδόξου Τύπου» γιά «τὸν μεγάλον ἀ γ ὦ ν α τὸν ὅποιον διεξήγαγε» ὁ Κύριος. «Ὀλόκληρος ὁ βίος Του ὑπῆρξεν ἀγών». Προφανῶς ἡθικὸς ἀγών, ὅπως μᾶς πείθει καὶ ἡ φράσις: «Ἀπὸ μακρὰν πορείαν ἦλθε Νικητής. . . μακρὰ εἶναι καὶ ἡ πορεία τὴν ὅποιαν πορευόμεθα καὶ ἡμεῖς». Ἀκόμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου μετὰ θάνατον διεξήγαγε «δραματικὴν μάχην. . . πρὸς τὰ ἐξαπολυόμενα ἀπὸ τὸν πῶν πνεύματα, πρὸς τὰς δυνάμεις τὰς

σκοτεινὰς αἱ ὅποιαι ἦλθον νά τὴν. . . ἀνατρεῖν»!

Περὶ τὸ νά ὑπομῆσουμε ἐδῶ, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου οὐδέποτε ἐπάλαισε καὶ μάλιστὰ σὲ ἀγῶνα ἀμφίροστο καί. . . δραματικὸ, οὔτε ἐκινδύνεσε ποτε νά ἀνατραπῆ(;). Ἀπὸ κοινῶ οἱ Πατέρες καὶ Ὑμνωδοὶ τῆς Ἐκκλησίας (καθὼς καὶ οἱ Ἀγιογράφοι) ὁμιλοῦν γιά θριαμβευτικὴ κάθοδο στὸν Ἄδη καὶ γιά ἄμεση παράλυσι ὅλων τῶν ἐναντίων δυνάμεων με τὴν ἀπλή παρουσία καὶ μόνον τῆς «πανθενουργοῦ» ψυχῆς, πού ἦταν ἐνωμένη με τὴν θεότητα «σπαράτιουσα ἄμφω γὰρ δεομοῦς τοῦ θανάτου καὶ Ἄδου», τοῦ ὁποίου «φρίττουσιν οἱ πλωροὶ ἡμφισεμένον βλέποντες στολήν ἡμαγμένην τῆς ἐκδικήσεως».

Καὶ ὅλ' αὐτὰ ὁ ἕνα πασχάλινὸ κήρυγμα μόνον! Ὑπάρχουν ἐκτεταμένα καὶ μεθοδικότερα ἄλλοῦ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νά παρουσιαστοῦν ὁ ἕνα μικρὸ σχόλιο ὅλα. Ἄλλωστε οὔτε ὁ σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ σχολίου εἶναι νά τὰ βάλλῃ με τοὺς νεκροῦς. Ἄς ἐρημνευθῆ μᾶλλον ὡς ὑπόμνησι σι τοὺς ζωντανούς, νά μὴν ἐκδέτουν τοὺς κεκοιμημένους, προσβάλλοντας ἀκατάλληλα σημεῖα τοῦ ἔργου τους.

μ.χ.

“ ΕΝ ΚΑΘΩΣ ΗΜΕΙΣ.....

ΙΛΑ ΔΕΛΦΑ αἰσθήματα ἀγαλλιάσεως καὶ δοξολογίας τοῦ Θεοῦ, — πού δὲν ἔπαυσεν οὔτε στιγμή με τὴν συνεκτικὴ Ἐνέργειά Του νά καταλύῃ τὰ ἔργα τοῦ

διαβόλου, συνάγοντας διαρκῶς «εἰς ἕν» τὰ διασκορπισμένα τέκνα Του — μᾶς συνέχουν ἀπὸ τὴν θεοφιλεῖ πρωτοβουλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ κ. Λαμνανοῦ, γιά τὴν ἐπίλυσι τοῦ παλαιομερολογητικοῦ σχίσματος. Ἐφημερίδες, ἐντυπα καὶ ἐκλεκτοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, μᾶς ἀναγγέλλουν ἀπὸ καιρὸ τὴν βαθμιαίαν προσχώρησι ἀπορρατισμένων παλαιομερολογητικῶν ἐνοριῶν στὴν πνευματικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἱεραῆς Μονῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους

Σινᾶ, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἀδέησε τὰ παροπαράδοξα θέσμιμα τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, παραμένοντας πιστὴ ἴσοσ στὴν Παράδοση τῶν Ἀγίων Πατέρων ὅσο καὶ στὴν Ἐνότητα.

Ἀπὴν τὴν πιστότητα ἐκτιμῶντες πολλοὶ ἄδολοι καὶ εὐθεῖς παλαιοσημρολογῖται, ἐπικεφαλῆς ἐνοριῶν, ποὺ ταλαιπωροῦνται διοικητικὰ καὶ πνευματικὰ ἀπὸ τὰ ἀνάγιστα πάθη κάποιας σχισματικῆς ἡγεσίας, σπεύδουν νὰ ἐνταχθοῦν σύσσωμοι κάτω ἀπ' τὴν πνευματικὴ προστασία τῆς Συναϊτικῆς ἀδελφότητος, μειταρέποντες τοὺς ναοὺς καὶ τὰ μοναστήρια τοὺς σὲ μετόχια τοῦ Σινᾶ.

Ἡδὴ ὁ ἱερός Ναός τῆς Ἀγίας Βαρβάρας Νέας Φιλαδελφίας Ἀθηνῶν (Κόκκινος Μύλος) ἔγινε μετόχι τοῦ Σινᾶ παραμένοντας πάντα μετὸ πάτριο ἐοριολόγιο. Στὴν Βόρειο Ἑλλάδα γίνονται ἐπίσης διαπραγματεύσεις γιὰ παρόμοιες προσορτήσεις ἐνοριῶν ἐνῶ στὰ Σπάτια Αἰτικῆς ἓνα μεγάλο μοναστήρι ἐνδιαφέρεται νὰ ὑπαχθῆ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Σινᾶ. Ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ πολλὲς ἄλλες ἀθρόοβες πρωτοβουλίες καὶ ἐπαφές πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ποὺ δημιουργοῦν τὴν πρῶτὴν ἀλλὰ βάσιμη ἐλπίδα γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος τῶν παλαιοσημρολογιῶν σὲ πανελλήνια κλίμακα.

Πίσω ἀπὸ τὴν φωτεινὴ καὶ δημιουργικὴ προσοικιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ κ. Δαμιανοῦ γνήσιου Εἰρηνοποιῦ τῶν ἡμερῶν μας ἐργάζονται ἀθρόοβα λαϊκοὶ θεολόγοι καὶ νομικοί, διευνητῶντας τὴν ὁδὸ τῆς ἐνότητος πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ καὶ ρυθμίζοντας πολλαπλᾶ ἀκανθώδη καὶ σοβαρὰ προβλήματα, ποὺ ἀνακύπτουν κατὰ τὴν διαδικασία κάθε προσχωρήσεως καὶ μετοχιποποίησης.

Ἔτσι ἐπανερχομαι στὶς ἡμέρες μας ὁ δοθόδοξος Μοναχισμὸς σ' ἓνα ἀπ' τοὺς πρωταρχικοὺς ρόλους του, ποὺ σημάδευαν τὴν πορεία του ἀπὸ τὴν πρῶτὴ στιγμή τῆς ἐμφανισεῶς του: Γίνεται καὶ πάλι ὁ κύριος συντελεστὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, παρεμβαίνοντας εὐεργετικὰ

μειαζὸν τοῦ χειμαζομένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ταγῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλωστε, μετὸν τρόπον αὐτόν, ἐπανερχομαι τὸ παλαιοσημρολογητικὸ πρόβλημα στὶς «φυσικὲς» διαστάσεις του, ποὺ εἶχε ἀπὸ τὸ 1924 - 1935, πρὶν δηλαδὴ ἐπικρατήσουν ἀκραία στοιχεῖα, ποὺ ὠδήγησαν τοὺς ἀπλοϊκοὺς ἀδελφούς στὴν συγκρότηση σχισματικῶν ἀθροισμάτων, μετὰ Κανόνας χειροτονίας καὶ αἱρετικῶν δογματισμοῦς.

μ.χ.

ΝΕΑ ΦΙΛΟΚΑΛΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

→ ἀπὸ τὴν σελ. 9

τὰ θεῖα πράγματα, λησιμόνησε ὅτι ὁ σπῆρος ποὺ σπεῖρεται στὰ ἀγκάθια, συμπνίγεται ἀπ' αὐτὰ καὶ αὐτὸς ποὺ δὲν ἐγκατέλειψε τίς μέριμνες δὲν μπορεῖ νὰ γνωρίσει τὸν Θεόν.

Αὐτόθι στ. 496

Ἡσυχία εἶναι ἀνενόκλητη ἀπὸ λογισμοὺς κατάσταση τοῦ νοῦ, εἶναι γαλήνη τῆς ψυχῆς, ποὺ εἶναι ἐλευθερὴ καὶ χαρούμενη, εἶναι ἀτάραχη καὶ ἀκύμαντη βάση τῆς καρδιάς, εἶναι θεωρία τοῦ φωτός, γνώση τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, λόγος σοφίας, ἄβυσσος νοημάτων Θεοῦ, ἀρπαγὴ στὸν Θεὸν τοῦ νοῦ, συνομιλία καθαρὴ μετὸν Θεόν, μάτια ἀκόμημα, νοερά προσευχὴ, ἔνωση μετὸν Θεόν καὶ ἐπαφή, καὶ τέλος θέωση καὶ χωρὶς δυσκολία μέσα στοὺς μεγάλους κόπους τῆς ἀσκήσεως.

Συμῶν Ν. Θεολ. S. Chrēt., 51, 115

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

→ ἀπὸ σ. 19

στον ἀνθρώπου, αὐτοῦ καὶ ἐν σαρκὶ περιπολοῦντες Θεοῦ».

Ἄς εἴμαστε λοιπὸν εὐγνωμονεσ στὸν Θεόν: Πάντως θὰ ἦταν πολὸν διαφορετικὴ ἡ ποίησις καὶ ἡ μορφή τοῦ Ἔθνους, ἐὰν εἴχαμε «φιλοσόφους νὰ "βασιλεύουν" καὶ "βασιλεῖς" νὰ φιλοσοφοῦν». Ἄς προσευχώμεθα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση.

θ.μ.δ.

ΟΙ ΡΩΣΣΟΙ ΟΝΟΜΑΤΟΛΑΤΡΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΤΗΝ γλώσσα τήν ασκητική, Ἡσυχία εἶναι μιὰ κατάσταση τελείας ἐλευθερίας τῆς ψυχῆς ἀπό κάθε μέριμνα καί ἀπό κάθε γήινο λογισμό. Ἄλλα ἡ κατάσταση αὐτή εἶναι μιὰ βασική προϋπόθεση ἢ ἀδιάλειπτης νοεράς προσευχῆς, ἢ μιᾶς αὐτοοράσεως τῆς ἐν χρίτι καθαρότητος τοῦ νοῦ, ἢ πάλι τὸ πλαίσιο τῆς κινήσεως «τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς ψυχῆς», τοῦ νοῦ, σὲ πνευματικὲς «θεωρίες».

Καί ἂν μὲν ἡ ψυχὴ εἶναι καθαρισμένη ἀπὸ τὰ φεκτὰ πάθη τῆς, ἂν ἔχει κάποια ταπεινώση καὶ ἐνέργειες ἀγάπης πνευματικῆς, τότε εἶναι κάπως ἀσφαλῆς ἀπὸ τὶς διαφορὰς πλάνες τοῦ διαβόλου καὶ μάλιστα τὶς «ἐκ δεξιῶν» ἐκείνες δηλαδὴ ποὺ φαίνονται σὰν ἀρετὲς καὶ ἀληθείαι. Ἄν ὅμως ἡ ψυχὴ εἶναι γυμνὴ ἀπὸ ταπεινώση καὶ ἀγάπη, τότε ἀποβαίνει εὐάλωτη κυρίως στὶς «ἐκ δεξιῶν» πλάνες, ἂν μάλιστα συμβαίνει ἡ ψυχὴ αὐτὴν ἔχει κάποιες πνευματικὲς γεύσεις.

Ἐνας μοναχός, λοιπόν, Ἰλαρίων, πρῶν ἁγιορείτης, ἤσκειτο στὸν Καύκασο τῆς Ρωσσίας τὴν πρώτη δεκαετηρίδα τοῦ 20ου αἰῶνος. Μέσα στὸν ἡσυχασμό του, ποὺ περνοῦσε μὲ τὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ, ἄρχισε νὰ σκέπτεται, ὅτι τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ τοῦ προκαλοῦσε γλυκασμούς στὴν καρδιά του, εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ οὐσιωδῶς. Ὁ σατανᾶς δὲν ἔχει ἄλλη δουλειά, ἀπὸ τὸ νὰ προκαλεῖ συγχύσεις ἀπὸ τὸ τίποτε καὶ μεταξὺ ἐκείνων ποὺ διάλεξαν τὴν ὑπάτη μορφή μοναχικῆς ζωῆς, δηλαδὴ τὸν ἡσυχασμό.

Βλέπων ὁ ἔχθρὸς τῶν ἀνθρώπων τὸν Ἰλαρίωνα νὰ πιστεύει τοὺς ἀδοκίμους λογισμούς του, τοῦ ἀναψε τὴν ἐπιθυμία νὰ διδάξει εἰς τοὺς «ἡσυχίαν ἄγοντας» μοναχοὺς τὴν θεωρία του. Πράγματι τὸ 1907 δημοσίευσε ἕνα βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «Ἐπὶ τῶν Ὁρέων τοῦ Καυκάσου», μὲ τὸ ὅποιον ἀνέπτυσε τὴν πλάνη του. Ἔτσι ἄρχισε μιὰ μακρὰ ἔρις, ποὺ ἐπεξετάθη καὶ στὶς ρωσικὲς κοινότητες τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ συνετάραξε γιὰ πολὺ διάστημα τὴν ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἀναμιχθέντων καὶ σπουδαίων θεολόγων καὶ φιλοσόφων, ποὺ ἐδικάστηκαν τελικὰ μεταξύ τους.

Τὴν ἱστορία τοῦ Ὄνοματολατρικοῦ προβλήματος μὲ πλήρη βιβλιογραφία καὶ μὲ πλῆθος ἀνεκδότων ἐγγράφων, προσέφερε τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον τοῦ θεολόγου κ. Κ. Παπουλίδη, ἀπεχολομένου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μὲ αὐτό. Μαζὺ μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ συνάπτεται καὶ τὸ βιβλίον

Ρώσου ἱερομονάχου Ἀντωνίου Μπουλάτοβιτς μὲ τὸν τίτλον «Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ Ἰησοῦς», ποὺ ἐξεδόθη τὸ 1913. Ὁ σ. ἀδοκίμως ταυτίζει τὴν Παλαιμική διδασκαλία τῆς διακρίσεως τοῦ Θεοῦ εἰς οὐσία καὶ ἐνέργεια μὲ τὴν ὀνοματολατρικὴ πλάνη, τὴν ὁποία ὁ Ἄπ. Παῦλος θὰ ἐξακρατηρίζε σὰν «μύθους γραῶδεις καὶ γενεαλογίαι».

Ὁ μακαρίτης π. Γ. Φλωρόφσκυ εἶπε, ὅτι «τὸ πρόβλημα τῶν Ὄνοματολατρῶν δὲν ἐλύθη». Πράγματι ἔαν οἱ ὀνοματολάτραι ἐπιμένουν ὅτι τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι οὐσία Θεοῦ καὶ οἱ πολεμήσαντες τὴν ἀποψὴ τους ἐπιμένουν ἐπίσης, ὅτι τὸ Ὄνομα δὲν εἶναι τίποτε, φυσικὰ τὸ πρόβλημα δὲν λύεται. Λύεται μόνον, μὲ τὴν πέραν τῆς σχολαστικῆς διακρίσεως τοῦ νομιλισμοῦ καὶ τοῦ ρεαλισμοῦ ἀποδοχῆ, ὅτι τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνημμένο μὲ τὸ Πρόσωπο, ἀποτελεῖ μιὰν ἀδιαίρετη ἐνότητα. Κι ἔπομένως, ἀντὶ νὰ ἐρωτᾶται σχολαστικὰ, τί εἶναι τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, νὰ γονατίζουμε μπροστὰ στὸν Ἰησοῦν, καλοῦντες Τον διὰ τοῦ Ὄνομάτος Του. Ἀφοῦ καὶ Ὄνοματολάτραι καὶ «Ὄνοματομάχοι» τὸν Ἰησοῦν πιστεύουν καὶ λατρεύουν καὶ καλοῦν, πρὸς τί ἡ ἔρις;

Μέσα στὴν καρδιά, ποὺ γίνεται μὲ πόθο ἡ ἀδιάλειπτη νοερὰ ἐπικλήση τοῦ Ὄνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, δὲν γίνεται καμμία διάκριση Ὄνόματος καὶ Προσώπου, γιὰ τὴν ταυτίζονται. Καὶ ὅταν δεχόμεστε «ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» τὸν Ἰησοῦν μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν συζητοῦμε περὶ τῶν ὀνομάτων Των, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν Των.

Εὐτυχῶς, ὅτι ἡ Ὄνοματολατρία σχεδὸν ἐξέλιπεν, γιὰ τὴν αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη ὄλων τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν.

ἜΦΩΝΗ ΕἶΣ ἈΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ.

ΑΚΟΥΣΤΟΝ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίτου Γέροντος Δανιὴλ, ἰδρυτοῦ τοῦ γνωστοῦ μονηρίου τῶν Κατουνακίων τῆς Ἀδελφότητος τῶν Δανιηλαίων. Στὴν ἀρχὴ του ὑπῆρξεν ἑλληνίδος «στᾶρες» γιὰ πολλὰ χρόνια, ὠφελῶν τοὺς Χριστιανούς.

νοὺς μὲ τὴν «εὐδιάκριτον διάκρισιν» του, ποὺ ἀπόκτησε ἀπὸ τὴν πολυχρόνια ἀσκήση καὶ προσευχή καὶ τὴν σημαντικὴ παιδεία του, τιμώμενος καὶ μὲ τὴν φιλία τοῦ ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως.

Ὁ Γέρον Δανιὴλ, ὑπῆρξε πολυγραφώτατος καὶ μεταξύ τῶν ἔργων του συγκαταλέγεται καὶ τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον μικρὸν βιβλίον του. Εὐαίσθητος πνευματικά, συνελάμβανε τὰ μηνύματα τοῦ καιροῦ του καὶ ἐξεγείρετο μὲ φρόνηση, ὅταν ἤκούοντο παραφωνίες στὸν χώρο τῆς Ὁρθοδόξιας, γιὰ νὰ ὑπομνήσει τὴν ἀλάθητη διδασκαλία τῆς καὶ νὰ προφυλάξει τοὺς ταγοὺς τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ μελετώμενες παρεκκλίσεις.

Ἡ «φωνὴ ἐξ ἁγίου Ὄρους» ὑψώθηκε τὸ 1926, ὅταν στὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο λόγος γιὰ σύγκληση Συνόδου μὲ ἓνα τολμηρὸ θεματολόγιο, ποὺ προκαλοῦσε ἀγωνία στοὺς ἀγιορείτες, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν προκληθεῖσα ἀναστάτωση τῆς διορθώσεως τοῦ ἡμερολογίου τὸ 1924.

Στὸ βιβλιάρκι αὐτό, μεστὸ συνέσεως, ὑπὸ μορφὴ ὑπομνήματος, θίγεται μιὰ σειρά θεμάτων, τὰ ὅποια ἐξετάζονται μὲ παραδοσιακὰ κριτήρια καὶ ἐφιστᾶται ὀκνιδυνοσ, ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσεν, ἐὰν ἀντιμετωπιζόντο μὲ ἄλλες προοπτικές.

Ἡ Σύνοδος βέβαια δὲν συνεκλήθη τότε, ὅμως μελετᾶται τώρα καὶ προετοιμάζεται. Τὰ θέματα εἶναι διάφορα τῆς τότε μελετωμένης Συνόδου Ἀλλὰ πέραν τῆς διαφορᾶς τῶν συγκεκριμένων θεμάτων, τὸ πῶνμα τοῦ σοφοῦ ἀγιορείτου δὲν χάνει τὴν ἀξία τῆς ἀποστολῆς του, ἀφοῦ διδάσκει μὲ Ὁρθόδοξη αἴσθησι καὶ δακτυλοδεικτεῖ τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὶς καινοτομίες. Καὶ μόνο γιὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἀξίζει νὰ ἐπανέκδοσὴ του στὶς ἡμέρες μας.

ΜΙΑ ΒΡΑΔΥΑ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Β

ΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ηπτικῆς πνευματικότητος μᾶς χάρισε ἡ ἐν Θεσσαλονίκη «Ὁρθόδοξος Κυψέλη» μὲ τὸν παραπάνω τίτλο. Πρόκειται γιὰ ἓνα «ἐκ τοῦ φυσικοῦ» διάλογο ἐνὸς ἱερομονάχου καὶ ἐνὸς ἡσυχαστοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Στὸν διάλογο θίγονται πνευματικὰ προβλήματα μὲ κέντρο τὴν νοερά προσευχή, τὰ διάφορα στάδια τῆς, τοὺς τρόπους ἐνεργείας τῆς, τοὺς πολέμους τοῦ διαβόλου, τὶς ἐνδεχόμενες πλάνες, τὴν ἐπίσκεψη τῆς χάριτος καὶ γίνεται λόγος γιὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ γιὰ τὴν πατερικὴν ἀπάθεια.

Σὲ γλῶσσα ρέουσα δηματικῆ, ὁ διάλογος γίνεται ζωντανὸς καὶ εὐχάριστος κι' ἔτσι ἐπενδύεται ἐλκυστικὰ ἢ τραχειὰ καὶ βαθειὰ πνευματικῆ

ἐμπειρία τοῦ ἡσυχαστοῦ, ποὺ φαίνεται καθαρά, ὅτι ἔμαθε «διὰ μακαρίου πάθους» τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἄξιος ὁ μισθὸς τοῦ συγγραφέως ἱερομονάχου, ποὺ καλύπτεται ταπεινοφρόνως ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α.Ι.Β.

ΕΚΕΙ ΠΕΡΠΑΤΗΣΕ Ο ΘΕΟΣ

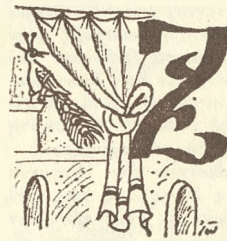

ΡΑΙΟ καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον τῆς «Κυψέλης», ποὺ σὲ 175 σελίδες, μᾶς προσφέρεται ἓνα «Ὀδοιπορικὸ γραμμμένο ἀπὸ ἓνα προσκυνητὴ τοῦ 1976» τῶν Ἁγίων Τόπων, Παλαιστίνης καὶ Σινᾶ.

Καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον εἶναι γραμμένο μὲ εὐλάβεια καὶ μέβησι καὶ μεταδίδει ἱερὸ δέος μὲ τὴν συνοχή τῆς καρδίας τοῦ ἀνωμένου συγγραφέως, ποὺ ὅλα αὐτὰ βοηθοῦνται ἀπὸ τὶς ἔγχρωμες φωτογραφίες, ποὺ ἀποτυπώνουν τοὺς Τόπους, ὅπου «ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου».

Ὡς πρὸς τὸν τίτλο, διὰ μὲν τὸ Σινᾶ, ποὺ περιγράφεται, εἶναι ἴσως ὁ πλέον κατάλληλος. Γιὰ τοὺς Ἁγίους Τόπους ὅμως, νομίζουμε ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι: «Ἐκεῖ ποὺ περπάτησε ὁ Θεάνθρωπος». Συχαίρουμε τὸν ἀνώνυμο συγγραφέα καὶ ἐπώνυμο ἐκδότη.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ.

ΗΛΩΤΗΣ τῶν Πατρικῶν παραδόσεων, ὑπάρχων, ὁ πολὺ γνωστὸς στὸν Ὁρθόδοξο κόσμον, σέρβος π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, συνέγραψε καὶ δεύτερο Ὑπόμνημα «πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», ἀναφορικὰ μὲ τὴν «μελετωμένην Μεγάλην Σύνοδον».

Τὸ κείμενον τοῦ Ὑπομνήματος δημοσιεύθηκε ἡδη στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη, στὴν ρωσικὴ, ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ γλῶσσα, μεταφράστηκε καὶ στὴν ἐλληνικὴ, «πρὸς πληροφόρησιν καὶ ἐνημέρωσιν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχριστοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...».

Ὅτε βέβαια ὁ π. Ἰουστίνος ἔχει ἀνάγκη συστάσεων γιὰ τὴν θεολογικὴ συγκρότησίν του καὶ γιὰ τὴν γνώσιν του στὰ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰ γραπτά του χρειάζονται ἰδιαίτερη παρουσίαση γιὰτὶ εἶναι ἀπὸ δεκαετίες δεδομένη ἡ ὀρθόδοξη δομὴ τους.

Ὅσοι ἔχουν μελετήσει τὸ προηγούμενον Ὑπό-

μνημα του σέρβου θεολόγου, γνωρίζουν ήδη την αντίθεσή του για την μελετωμένη «Μεγάλη Σύνοδο». Με το ύπ' όψει νέο 'Υπόμνημα,, ανανεώνονται οι πεποιθήσεις του και διατυπώνεται εκτενέστερα η έκκλησιολογική του άποψη, σύμφωνα με την όποία δεν δικαιολογείται για πολλούς λόγους ή σύγκληση της Συνόδου.

'Εκείνο τὸ ξεχωριστὸ στοιχείο, πὸ ἐμφανίζει τὸ τελευταίον κείμενον τοῦ σεβαστοῦ γέροντος ἱερομονάχου, εἶναι μία ἀσυνήθιστη στὸ πρᾶσον ὕφος του ἐπιθετικότητα κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρᾶγμα πὸ κατέβλησεν, ὅπως εἶναι ἐπόμενο, τοὺς ἐπαίοντες ἁγιορείτες μοναχοὺς.

Μὲ τὸ σημεῖωμα αὐτὸ δὲν προτιθέμεθα, ἐπὶ τοῦ παρόντος, νὰ ἀναλύσουμε καὶ νὰ ἀνασκευάσουμε ὠρισμένες ἔμμεσες προτάσεις ἀνακατατάξεως στὴν ἱεραρχία τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, τελούντες σὲ ἀναμονὴ νὰ δοῦμε σχετικές ἀντιδράσεις ἀπὸ σοφωτέρους μας καὶ πλέον ἀρμοδίους.

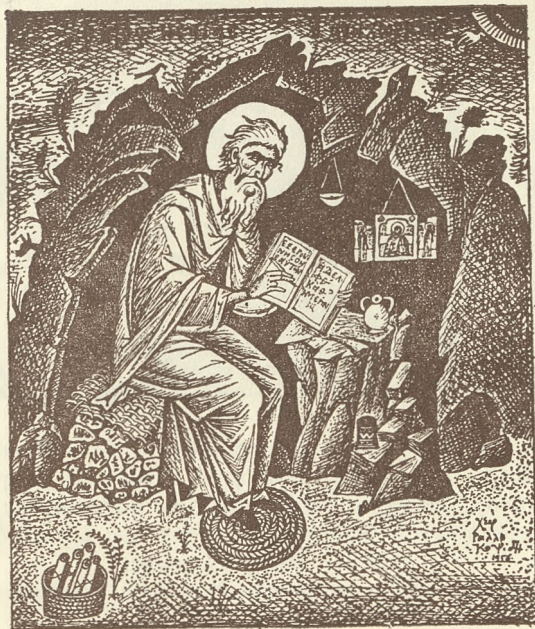
Η ΑΦΩΡΙΣΜΕΝΗ

ΑΤΑΝΤΗΣΕ ἀφόρητη γιὰ τὴν ἀναισχυντία της καὶ τὶς διαβολικὲς τῆς πλάνες ἡ ἀφωρισμένη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἐλεινὴ ἡγουμένη τῆς Καζάνης. Ἐχουσα οἰκονομικὴ ἄνεση, ἔγραψεν ἤδη τόσα βιβλία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πατρὸς μας Νεκταρίου

τοῦ θαυματουργοῦ καὶ κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πὸ ἀνάξια στὴν οὐσία τους νὰ προσέξει κανεὶς, ἀποβαίνουν φαρτικά στὶς συνειδήσεις τῶν ἀπλοϊκῶν Χριστιανῶν μας.

Γιὰ νὰ ἀνασταλεῖ ἡ δαιμονικὴ δραστηριότης τῆς δαιμονισμένης ἀμόναχης, ἔγραψεν μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἓνα βιβλιαράκι ἑκατὸ σελίδων, ὅπου μὲ ἄκρα ἀντικειμενικότητα περιγράφεται σὲ ἄδρες γραμμὲς τὸ ἄθλιον ποιὸν της, γιὰ νὰ γνωρίσει ὁ λαὸς μας «τοὺς καρποὺς ἐκ τοῦ δένδρου». Τὸ βιβλιαράκι ἔγραψεν ὁ μοναχὸς Θεόκλητος Διονυσιάτης καὶ ἐξεδωσεν ἡ «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Καμβουνίαν 1, Θεσσαλονίκη, τηλ. 266.755.

Σοφίας χάριτι, Πάτερ κοσμοῦμενος, σάλπιγξ θεόφθογγος, ὄφθης τοῦ Πνεύματος, καὶ ἀρετῶν ὑψηλῆς, Νικόδημο θεηγόρε· πᾶσι γὰρ παρέθηκας, σωτηρίας διδάγματα, βίου καθαρότητος, διεκφαίνων τὴν ἑλλαμριν, τῷ πλούτῳ τῶν ἐνθέων σου λόγων, δι' ὧν ὡς φῶς τῷ κόσμῳ ἔλαμψας.

(Ἀπὸ τὸ δμῶνυμο βιβλίου τοῦ μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου, β' ἔκδοση)

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: ΣΩΤ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ - ΠΕΡ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ , ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ 14 - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

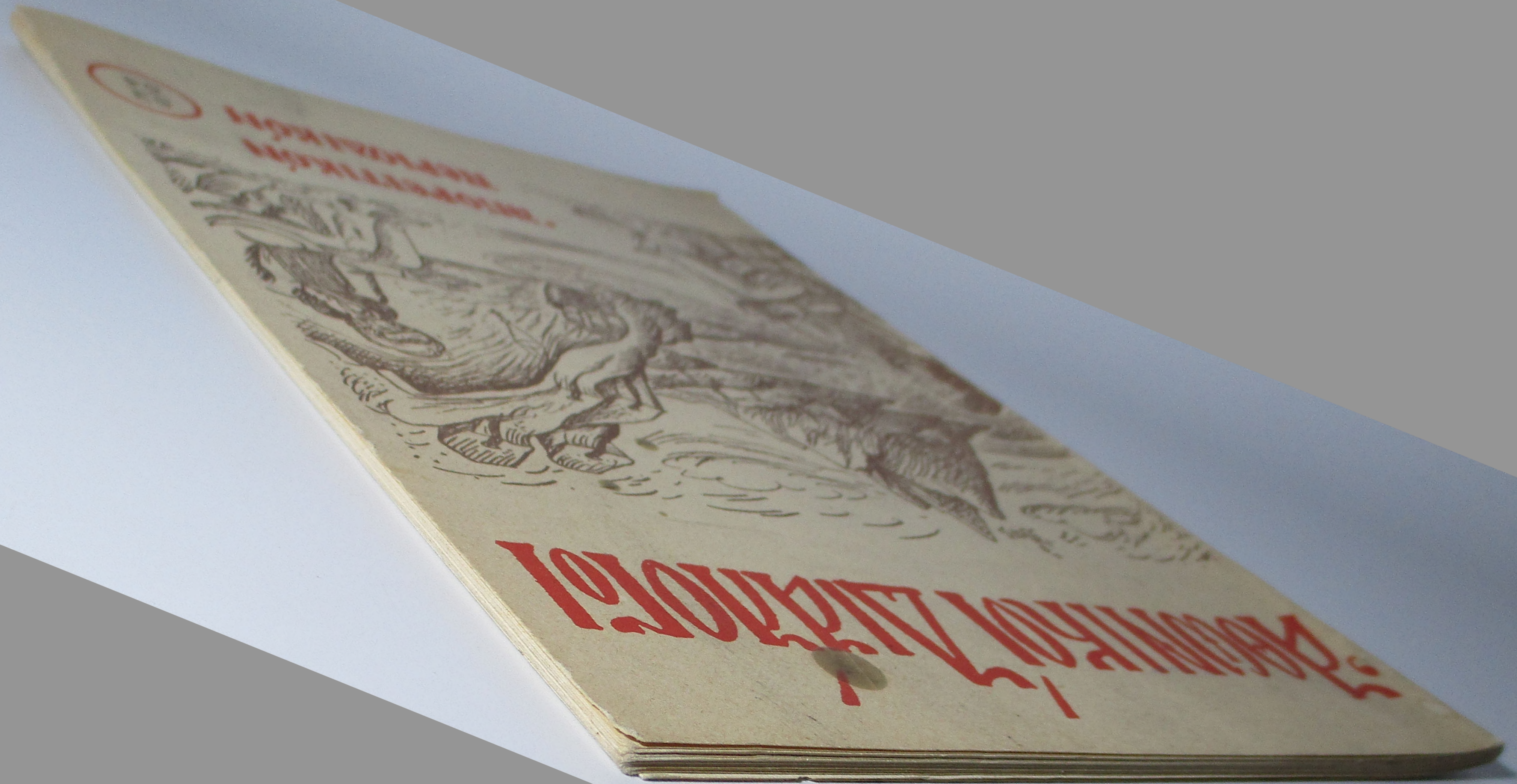

ΣΟΦΙΑ, ΠΑΡΟΥΣΙΑ

53 / 54

ΠΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ
ΠΑΡΟΡΓΑΜΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΣΑΓΟΡΕΙΤΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

53
54